

GEEN DAG ZONDER GODS WOORD

4

**Werkwijzer bij
Studiegids voor junioren**

Colofon

Werkwijzer bij: Geen dag zonder Gods Woord nr. 4, editie 2005

Eindredactie werkwijzer G.W. Frenk

Uitgave van Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten
Afdeling Vorming & Toerusting
Amersfoortseweg 18
3712 BC Huis ter Heide

Inhoudsopgave

Hoofdstuk	1	WIL JIJ GODS KOSTBAARSTE BEZIT ZIJN?	Pag.	3
Hoofdstuk	2	DE GOUDEN STIER IS GOD NIET	Pag.	6
Hoofdstuk	3	TIEN REGELS OM GELUKKIG TE ZIJN	Pag.	10
Hoofdstuk	4	GELUKKIG ZIJN SAMEN MET ANDEREN	Pag.	13
Hoofdstuk	5	VIER JE FEEST SAMEN MET GOD?	Pag.	16
Hoofdstuk	6	WAT EEN GEWELDIG LAND!	Pag.	19
Hoofdstuk	7	GOD WIJST LEIDERS AAN	Pag.	23
Hoofdstuk	8	DE KOPEREN SLANG	Pag.	27
Hoofdstuk	9	MOZES IS DOOD. LEVE JOZUA!	Pag.	31
Hoofdstuk	10	TWEE VERKENNERS IN JERICHO	Pag.	35
Hoofdstuk	11	MET NATTE OF MET DROGE VOEREN?	Pag.	39
Hoofdstuk	12	ZAL HET WEL OF NIET LUKKEN?	Pag.	43
Hoofdstuk	13	EIND GOED, AL GOEDI	Pag.	47

1

WIL JIJ GODS KOSTBAARSTE BEZIT ZIJN?

A. LEERDOEL

God geeft ons wetten en leefregels. God beoogt daarmee het beste voor ons. Wij mogen aannemen of weigeren.

B. MATERIAAL

Liedjes:

In de werkwijzer wordt u een aantal suggesties gegeven van liedjes die gezongen kunnen worden. Ze zijn afkomstig van een viertal l.p.'s

1. Vertel het aan de mensen (E.M.J.) Elly en Rikkert.
2. Kom en zie (E.M.J.) Elly en Rikkert
3. U zal ik loven (Gideon) De Sjofar
4. Komt prijst de Heer (Gideon) De Sjofar (Koning Wilhelminaschool - Apeldoorn)

Suggesties: L.P.: liedjes

U zal ik loven: Psalm 96:6

U zal ik loven: Psalm 118:28,29

Vertel het aan de mensen: Het woord van onze God

C. ADVIEZEN

1. Begin uw verhaal met de beschrijving van de sfeer in het kampement. Die zal niet al te best zijn geweest. De reizigers zijn 'al' drie maanden onderweg en tijdens die reis is er al heel wat ruzie geweest. Laat gerust nog eens terugdenken aan die voorvallen bij Massa en Meriba, het manna en het steeds terugkerend gemopper. Het is Mozes allemaal een beetje teveel geworden en hij heeft het volk bevel gegeven om de tenten voor de Sinai (Horeb) op te slaan. De Sinai met z'n omgeving is alleen al iets waar de mens van onder de indruk raakt. Het geheel wordt natuurlijk nog indrukwekkender als er zich donkere wolken samenpakken rond de berg. De toppen van bergen waren toch al vaak plekken die in hoog aanzien stonden, omdat veel heidense volken dachten dat hun goden daar woonden. Deze gedachtengang sloop ook vaak bij Gods volk binnen. Alles bij elkaar vormt deze omgeving een prachtig decor om uw vertelling zich er in af te laten spelen. U kunt in u verhaal gebruik maken van Exodus 19:1-25 en Exodus 24:1-18. In het laatste bijbelgedeelte wordt verteld, dat na twee dagen van 'reinigingen', op de derde dag het eigenlijke verbond wordt gesloten met het volk. Mozes, Aäron, Nadab, Abihu en zeventig oudsten van het volk eten op de berg, waar Mozes veertig dagen en nachten op de berg blijft.

2. Probeer in de bibliotheek een boek te vinden waarmee u een leuke sfeer kunt scheppen. Zoek foto's van de Horeb, van een woestijn, van nomaden. Een leuk boek hiervoor is: 'Dagelijks leven in de bijbeltijd', National Geographic Society, De Haan.

3. Laat vooral Gods goede wil naar voren komen maar benadruk zeker ook het geven van het verbond door God.
4. Speel tijdens de les in op het inleidend verhaaltje.
6. Bespreek de les met een opengeslagen Bijbel voor u.

PROGRAMMA

A. OPENING

1. welkom
2. liedje
3. gebed
4. zending

B. LESBEHANDELING

1. Terugblik

Besteed altijd tijd aan herhaling. Door alle gegevens van de vorige les daarvoor enz. nog eens op een rijtje te zetten, wordt alles voor de kinderen veel duidelijker. Soms ook voor onszelf. Probeer dat alle lessen vol te houden. U kunt desnoods een soort tijdlijn op papier zetten met daarop de gebeurtenissen chronologisch gerangschikt. Orde, regelmaat en herhaling zijn niet alleen nuttig voor het volk Israël, maar ook voor ons en onze junioren.

Bijna drie maanden trekt het volk door de woestijn om al morrend aan te komen bij de berg Horeb of Sinaï of ook wel Djebel Moesa (Arabisch voor 'berg van Mozes'). Drieduizend stenen treden leiden tegenwoordig naar de 2249 m hoge top. Pelgrims kunnen dan de weg lopen die Mozes eens beklommen moet hebben. Precies tegenover de berg slaat het volk de tenten op. Ze mogen vooral niets missen van de geweldige geschiedenis die gaat komen. Als de tenten geïnstalleerd zijn, beklimt Mozes de berg om God te ontmoeten.

Deze eerste keer hoort Mozes alleen Gods stem. God herinnert Mozes aan twee geweldige gebeurtenissen die Hij voor Israël verricht heeft. Dat zou iedereen doen. Het is logischer om iemand te zeggen: Ik ben degene die twee maanden geleden een mooie preek heeft gehouden dan te zeggen: Ik ben degene die nooit iemand een vriendelijk woord geeft.. God heeft Israël uit Egypte geleid en heeft hen tot hiertoe veilig geleid. Een adelaar ondersteunt zijn jongen bij het vliegen als ze dreigen te vallen met zijn of haar vleugels.

Een verbond kan op verschillende manieren gesloten worden. Men kan een afspraak met elkaar maken. Zo'n afspraak of verbond komt bij beide partijen op. Meestal komt het sluiten van een verbond bij één partij vandaan (in oorlogen, conflicten enz.). Vaak stelt de ene partij de andere dan wat voor. Heel vaak legt de ene partij de andere ook iets op. De andere partij kan dan alleen nog ja of nee zeggen. Met zo'n verbond hebben we nu eigenlijk te maken. God komt nu met een aantal gedegen leefregels. Ze dienen om het volk gelukkig te laten worden. Het volk mag kiezen.

Het volk is nu ineens wel gewillig en zegt God te zullen dienen. De reden is duidelijk. God is nu aan het opvoeden met regels van de bovenste plank. Eerst ordent Hij de zaken goed: 'Ik heb jullie uit Egypte geleid en hierheen gebracht.' Dan laat Hij het volk zien wie Hij is. Lees hier vooral Exodus 20:18-21 even op na. Dan mag het volk kiezen. Kiest het volk zo snel uit angst voor God? Sommigen misschien wel. Laten we zeggen, dat van het grootste deel de ogen open gingen en dat ze hun beslissing vol ontzag namen.

Waarom sluit het volk (of sluiten wij) een verbond met God? Of waarom wil God een verbond met het volk sluiten? Het antwoord is eigenlijk al in de vraag van Woensdag opgenomen. Het zou anders volkomen mislopen. Zonder regels slaan volwassenen en kinderen los.

God wil van Israël een vaste eenheid maken. Het volk hangt als los zand aan elkaar. Het lukt zelfs Mozes ternauwernood ruzies bij te leggen. Om die komende eenheid te benadrukken, bouwt Mozes een altaar van twaalf stenen (twaalf stammen) en offert daarop.

God wil het beste voor de mens. 'Luister naar Mij en bewaar mijn verbond dan zullen jullie mijn eigendom zijn', zegt de leertekst. Deze woorden gelden niet alleen voor de toenmalige Israëlieten. Het is een actuele belofte. Iedere dag opnieuw kunnen volwassenen en kinderen dat verbond met God sluiten. God verandert niet. Alleen wij kunnen het weer verknoeien. Maar daar gaat de volgende les over.

Het is hoog tijd dat het volk Israël eens een aantal gedragsregels krijgt voorgeschreven door God. Gods hulp en voorbeeld kunnen niet voorkomen dat het volk mort en ongehoorzaam is. De voorgeschreven leefregels zorgen voor een goede harmonie onder het volk zij zullen dan Gods eigendom zijn. Probeer u deze tekst goed uit te leggen aan de junioren. Het is een moeilijke leertekst.

C. SLUITING

1. liedje
2. gebed
3. afscheid

2 DE GOUDEN STIER IS GOD NIET

A. LEERDOEL

Wij hebben een onzichtbare Leider: God. Het is moeilijk die Leider te volgen zonder hulp. Leer daarom van zichtbare leiders (ouders) of van de fouten van het volk Israël.

B. WERKBOEKJE

antwoorden

1. hand, 2. as, 3. rechts, 4. druppel, 5. nek, 6. klein, 7. Israël, 8. graan = hardnekkig.

'Israël'.

C. MATERIAAL

1. 'Bijbelse Geschiedenis in viltset' pag. 45.
2. Liedjes:
L.P.: liedje (zie voor namen l.p. les nr. 1)
U zal ik loven: Psalm 1:1-3
Vertel het aan de mensen: Het woord van onze God
Komt prijst de Heer: Palm 19:15

D. ADVIEZEN

1. U kunt gebruik maken van de 'Bijbelse Geschiedenis in viltset' pag. 45. Deze illustratie van de viltset is echter wat sfeerloos. U kunt met u stem en mimiek een luidruchtige en feestelijke stemming op de kinderen over door gewoon erg druk te zijn (hard praten en op het puntje van uw stoel zitten). Wissel dit vooral af met rustige momenten, want die zitten er genoeg in dit verhaal.
2. Uw verhaal begint bovenop de Sinaï waar Mozes, zittend op een rotsblok, geboden en leefregels krijgt van God. Het is er winderig en koud, maar toch is er een voelbare warmte. Dat kun je ook zien aan het gezicht van Mozes. Hij heeft misschien in dagen al niets gegeten, maar toch kijkt hij tevreden voor zich uit. Beschrijf vooral de kale omgeving. Dit 'roept' voor kinderen meteen al een beeld op en ze zitten meteen in uw verhaal.
Na deze introductie kunt u het verhaal in vijf onderdelen verdelen.
 - a. Het volk vraagt Aäron om een zichtbare god en Aäron trapt erin. Laat gerust een forse, uit de kluiten gewassen kerel op Aäron afkomen die echt spreekt namens het volk: Zeg Aäron, nu moet u eens goed luisteren. Mozes zit nu al dagen daar op die berg en we horen en zien niets van hem. Wat moeten we daarvan nu denken?' Aäron die natuurlijk flink schrikt van zo 'n overmacht, pruttelt tegen, maar al snel zijn de zaken geregeld.

b. God vertelt Mozes wat er beneden gebeurt. Uw stem verandert nu in een rustiger stemming dan zojuist.

c. Mozes komt aan de voet van de berg en dan begint de herrie en het gefeest. U wordt hoe langer hoe drukker (en de kinderen ook). Bouw echter wel rustmomenten in en werk naar een climax toe. Dit hoogtepunt is de vernietiging van het gouden kalf.

d. Na dit hoogtepunt moet het verhaal snel aflopen. Mozes bestraft Aäron die de schuld doorschuift naar het volk (het doden van drieduizend feestgangers).

e. Mozes vraagt God om vergeving. Besluit uw verhaal met een positievere mededeling in de geest van: Het volk zag geen leider meer, maar ze hadden er wel één: God.

Wij zien God ook niet echt, maar je kunt Hem veel zien in bijvoorbeeld de Bijbel, je ouders, de natuur, enz.

3. Er zijn vele afgodsbeelden en vele volkeren die beeldendiensten houden. Misschien kunt u dergelijke beelden vinden.

4. Ook in deze maatschappij zijn vele afgoden, die onze tijd opslokken, zoals auto, televisie, video of werk. Kunnen de kinderen die stap ook al bedenken of is dat te moeilijk?

5. Benadruk nogmaals dat Israël wellicht geen afgod wilde aanbidden, maar een beeldendienst hield. Ze wilden best hun eigen God aanbidden, maar wel op hun eigenwijze manier.

6. Maak het verband tussen het inleidend verhaaltje en de les duidelijk.

7. Laat enkel teksten uit de Bijbel lezen.

8. De liedjes dienen vaker dan een keer te worden gezongen. Deze liedjes slaan een beetje op het onderwerp van deze week.

PROGRAMMA

A. OPENING

1. welkom
2. liedje
3. gebed
4. zending

B. LESBEHANDELING

1. Terugblik

Besteed aandacht aan de herhaling. Vraag veel wetenswaardigheden terug. Dit is een belangrijk onderdeel van de les.

Mozes en het volk komen bij de Sinaï aan. U kunt terugvragen over de woestijnreis, over de doortocht door de Schelfzee, over slavernij van het volk in Egypte en zelfs waarom het volk in Egypte was (Jozef). Verder kunt u een aantal facetten uit de vorige les nog eens belichten zoals: Waarom moeten mensen regels hebben, wat moet je doen om Gods eigendom te zijn en te blijven?

Mozes, de zichtbare leider, blijft maar weg en het volk wordt daar zeer onrustig door. De plaatsvervangende leider moet daarom uitkomst bieden, wat je ook van hem mag verwachten. Aäron blijkt echter geen sterk figuur te zijn of weet hij zich geen raad van bezorgdheid? In ieder geval begaat Aäron een grote fout door het volk haar zin te geven en God voorbij te lopen op allerlei punten. Gouden sieraden worden gesmolten en Aäron maakt er een stierkalf van. Het stierkalf was voor de Israëlieten waarschijnlijk een bekende god. In Egypte werd de god Apis als stier vereerd. Het stierkalf was het symbool van de mannelijke kracht en vruchtbaarheid. De verering ging gepaard met luidruchtige en losbandige feesten. De Israëlieten hebben wat ze willen. Ze hebben een tastbare god met daarnaast een zeer aantrekkelijke manier van vereren. Aäron is het met dit alles eens, want wanneer het volk zegt: 'Dit is uw god, Israël, die u uit het land Egypte heeft gevoerd', bouwt hij nog een altaar ook.

Terwijl het volk feest viert, praat Mozes met God veertig dagen lang. Het getal veertig kan er op duiden dat er iets bijzonders aan de hand is (meestal geeft het een periode van beproeving aan). Het wil dus niet altijd zeggen, dat het een periode van veertig dagen is. We kennen nog meer voorbeelden met het getal veertig. 40 dagen zondvloed (Genesis 7:4), 40 jaren is het volk Israël in de woestijn (1 Koningen 19:8), evenals Jezus. Al deze voorvallen duiden op een tijd van wachten en/of van voorbereiding voor een belangrijke zaak. Wellicht moeten we deze veertig dagen ook in dit licht zien. In deze tijd krijgt Mozes van god te horen, dat het beneden niet pluis is. God is zeer ontstemd en wil het volk vernietigen. Keer op keer is het immers ongehoorzaam. Mozes probeert God te overreden met zeer goede argumenten, die ervan getuigen hoezeer hij het volk liefheeft. Het lukt. Laat God Zich door Mozes ompraten, zult u zich misschien afvragen? Het is in ieder geval zo dat God Zelf zegt dat we dingen van Hem kunnen vragen. Als dit met goede argumenten omkleedt wordt en als God het goed voor ons vindt, kan Hij van zijn voornemen afwijken. In de Bijbel komen dergelijke voorvallen wel eens meer voor.

Als Mozes van de berg daalt, is zijn teleurstelling zo groot dat hij het geschenk van God kapot gooit. Dit en het verdere verloop is geen vreemde reactie van Mozes. Het gebeurt wel vaker dat iemand buiten zichzelf raakt door een teleurstelling. Verder vernietigt hij het kalf en laat volgens Exodus 32:20 de Israëlieten het vermaalde kaf opdrinken. Vervolgens krijgt Aäron het één en ander te horen. Hij is immers medeverantwoordelijk. Hij schuift de schuld door naar het volk, hetgeen niet helemaal eerlijk is. Als Aäron had geweigerd om een afgodsbeeld te maken, had het volk hem misschien gehoorzaamd. Mozes laat de Levieten (uit deze stam komen later alle priesters en andere dienaren in het heiligdom; zij hadden niet deelgenomen aan de feesten); velen doden. Tenslotte wil Mozes zichzelf opofferen voor het zondige volk. Het vraagt God hem uit 'het boek' te halen ter vergeving van de zonde die het volk bedreven heeft. Daar wil God echter niet van horen. Wel wil God het volk nog leiden d.m.v. zijn engel (=zijn hemelse boodschapper)

De Israëlieten hebben misschien nooit echt een afgodendienst willen houden. Ze wilden immers de God dienen die hen uit Egypte geleid had (Exodus 32:4,5). Ze maakten er echter een beeldendienst van en dat was een grote fout. God is niet af te beelden. Niemand weet hoe Hij er uit ziet. Mozes heeft God wel van achteren gezien. Zijn gezicht straalde toen, men moest het met een doek bedekken. De Israëlieten wilden contact met God, temeer daar hun leider Mozes wegbleef. Het volk

werd zwaar beproefd en beging een fout. Wij kunnen dat ook meemaken. Laten we leren van dit verhaal.

C. SLUITING

- 1. liedje**
- 2. gebed**
- 3. afscheid**

3

TIEN REGELS OM GELUKKIG TE ZIJN

A. LEERDOEL

1. De Tien Geboden passeren de revue
2. Onze God is een onbegrijpelijk goede God, maar Hij wil dat we de regels volgen opdat we gelukkig worden. Zijn regels zijn daarbij onontbeerlijk!

B. WERKBOEKJE

antwoorden:
Sinaï beklimmen en tafels hakken.
'volg de geboden (op die ik je) nu geef'

C. MATERIAAL

1. Bijbel in vilt, blz. 44
2. Liedjes:
L.P.: liedje
Komt prijst de Heer: Joh. 15:2
Vertel het aan de mensen: Als je bidt. Het woord van God

D. ADVIEZEN

1. Vertelling: Exodus 34:1-35 en Exodus 20:1-17.
U kunt de Bijbel in viltset gebruiken, blz. 44. De volgorde in deze lessen is zo gekozen dat een logische opeenvolging van gebeurtenissen aan de junioren wordt voorgehouden. Eerst vertellen we uit Exodus 34 dat de relatie tussen God, Mozes en het volk weer goed komt. Sterker nog, de relatie verbetert. God buigt Zich diep voorover om het volk te helpen op de moeilijke weg. Als Mozes in Exodus 34:9 vraagt 'Here, ga toch in ons midden' antwoordt God zelfs dat Hij een verbond wil sluiten. Een nieuw begin, een schone lei. Het volk moet echter wel de geboden erkennen en onderhouden. God geeft ze nu geschreven en niet meer mondeling. Uw verhaal zal het beste kunnen beginnen bij Mozes die vrolijk aan het hakken is op de rotsen. 'Wat is Mozes daar aan het doen, probeert hij een grot in de Sinaï te maken' vraagt u zich af. Met zo'n begin 'pakt' u meteen de aandacht. Laat Mozes in zichzelf praten over datgene wat God gezegd heeft. Dat is ook de reden dat Mozes zo vrolijk aan het werk is. Op de berg mag God best 'praten'. Zo spreekt de Bijbel over Hem.
2. Vertelt u vooral alleen de hoofdlijnen van het verhaal. Het gaat om twee doelen: God is onbegrijpelijk goed, maar Hij wil dat we de wetten volgen: De Tien Geboden. U kunt daarom best Exodus 34:12-26 overslaan in de vertelling. Vertelt u echter wel uit het daarop volgende deel. Mozes komt met een stralende huid beneden en vertelt natuurlijk wat er gebeurd is. Ook de mensen vragen hem de oren van het hoofd. Het hoogtepunt van uw verhaal moet de verrassing zijn die Mozes meebrengt. De door God geschreven 'Geboden' (naar Exodus 34:28). Natuurlijk

leest Mozes de regels voor (eventueel m.b.v. Woensdag) en iedereen wil de tafels bekijken.

3. Hebt u al eens één van de platen geprobeerd, die aangeraden worden in les 1? Zo niet, moet u het toch eens doen. Het zal uw dienst enorm opluisteren. Wij zingen per week 4 à 5 liedjes van deze platen m.b.v. een cassetterecorder. Het is zeer aan te bevelen.

4. Probeer de Tien Geboden levend te maken voor de kinderen door ze op alledaagse situaties toe te passen.

5. Leg duidelijk de relatie tussen het inleidend verhaaltje en de les.

6. Gebruik uw Bijbel en verlang van de junioren hetzelfde. Deze lesbespreking kan niet zonder bijbellezen.

PROGRAMMA

A. OPENING

1. welkom
2. liedje
3. gebed
4. zending

B. LESBEHANDELING

1. Terugblik

Wat was er dan gebeurd? Het volk had het goed verknoeid bij God en bij Mozes. Ongehoorzaam, hardnekkig had men Aäron een gouden kalf, het symbool van de mannelijke vruchtbaarheid laten vervaardigen. Het kalf was een bekend afgodsbeeld in Egypte en was een vertrouwd iets voor Israël. Men wilde God dienen, maar vernederde Hem juist. Onze God is anders dan andere zogenaamde goden. Hij is goed, Hij is vergevingsgezind.

De wet was door Mozes voorgelezen en iedereen was het ermee eens dat ze opgevolgd moest worden.

Lesdoel twee aan de orde: God is oneindig goed, maar Hij wil dat we regels volgen.

1e. Allereerst laat God ons in Exodus 34:6,7 zien wie en wat Hij is. God openbaart Zijn naam. Hij komt voor de mensen op bereikbare afstand. Ze voelen God nu dichterbij. Dat wil het volk en God begrijpt dat. Toen Mozes weg was, wilde het volk ook een voelbare God. In het Oude Testament is een naam ook meer dan een woord alleen. Het geeft een bestemming, een doel of levensloop weer. God noemt Zich barmhartig, genadig, lankmoedig en trouw. Het geeft de echte trouw en liefde weer van God t.o.v. zijn volk.

2e. God openbaart Zich ook door Mozes. Het gezicht van Mozes straalt zo erg dat de mensen het niet kunnen verdragen. Dat is maar een klein deeltje wat God is, want Mozes zag alleen de achterkant van God.

God wil ons bevrijden van zonden. Hij geeft hiervoor de wet. We hebben dan een leidraad waar we ons aan kunnen vasthouden. We hebben een spiegel om onze zonden te herkennen en van onze fouten te leren. Het gevolg is natuurlijkerwijs dat men zich gelukkiger gaat voelen

De Tien Geboden. Het is de bedoeling dat de junioren de vertaalde versie uit het hoofd leren. Misschien kunt u deze ook overhoren. Benadrukt u nog eens de tweedeling die gemaakt kan worden.

1e. De eerste serie geboden bepalen onze verhouding t.o.v. God.

2e. De tweede serie van zes geboden bepalen onze houding t.o.v. onze medemens.

U kunt enkele geboden in het bijzonder belichten. Bijvoorbeeld het derde gebod: Gods naam niet zomaar gebruiken. Het is duidelijk dat we God niet zo maar

Te pas en te onpas kunnen gebruiken. De Israëlieten gaan nog een stapje verder. De naam van God Zelf gebruiken ze niet eens. Het is voldoende voor hen om te zeggen: de Naam.

U kunt ook het vierde gebod aanhalen: de sabbat gedenken en houden als rustdag.

Dit laatste niet om anderen te veroordelen, maar om inzicht te geven waarom juist de sabbat de juiste rustdag is.

Sommige aanhalingen in de geboden slaan echt op de tijd waarin zij geschreven zijn. Een rund, ezel of dienstknecht waren in die tijd kostbaarheden voor iedereen. Hoe zouden de kinderen dat nu zeggen? Gij zult niet begeren het computerspelletje, de crossfiets of het Nike sportshirt van uw naaste? Laat in al uw voorbeelden naar voren komen dat God, overtreders hun fouten vergeeft.

Mozes krijgt de opdracht van God om twee stenen uit te hakken, precies dezelfde als de eerste twee die hij kapot heeft gegooid. God wil opnieuw beginnen. Dit blijkt uit alles. Hij geeft het volk een nieuwe kans.

C. SLUITING

1. liedje
2. gebed
3. afscheid

4

GELUKKIG ZIJN SAMEN MET ANDEREN

A. LEERDOEL

Enkele van de geboden worden nader bekeken.

B. WERKBOEKJE

De rebus luidt: "de koe van mijn buur"

C. MATERIAAL

N.v.t.

D. ADVIEZEN

1. Vertelling: Exodus 21:33-34.

Probeer dit gebod te verduidelijken door middel van een verhaal. Een aanzet daartoe zou kunnen zijn:

Jehosjafat is een boer in het oude Israël. Hij is gewend vroeg op te staan. Meestal begint zijn dag als de horizon nog maar net licht is geworden. 's Avonds ligt hij er vroeg in. Olie voor de lampen is duur, en hij is natuurlijk ook heel moe na een dag op het land en op her erf.

Op een dag wordt hij wakker en voelt dat er iets niet goed is. Het is veel te stil buiten. Alleen hoor je af en toe het krassen van een aantal kraaien. Hij staat vlug op, schiet zijn kleren aan en holt naar buiten. Honderd meter verderop vliegen de kraaien op. Ze draaien rond. Ze vliegen niet weg.

Jehosjafat heeft dat al eerder gezien. Hij weet wat er is gebeurd. Er moet ergens een dood dier liggen. Hij pakt een stok. Je weet maar nooit of er ook andere roofdieren op af zijn gekomen. Voorzichtig loopt hij het erf af, klimt over de muur van zijn wijngaard en zet het op een draf. Even later staat hij stil. Hij kijkt in de kuil die hij samen met zijn zoon heeft gegraven. Op de bodem ligt een koe. Haar buik is half open getrokken. Het bot van haar rechterpoot steekt wit en met bloed bevlekt naar buiten. Jehosjafats hart lijkt stil te staan. Hij herkent het beest. Ze is, was, van zijn buurman.

Vul het verhaal verder aan op basis van Exodus 21:33-34. Blijkbaar is Jehosjafat een put aan het graven en heeft hij (per ongeluk) het gat niet goed afgedekt. De koe van zijn buurman is er ingevallen, heeft haar poot gebroken en is een gemakkelijke prooi geworden voor de roofvogels.

Jehosjafat zal zich voor de rechter moeten verantwoorden. Hij zal vergoeding moeten betalen.

PROGRAMMA

A. OPENING

1. welkom
2. liedje
3. gebed
4. zending

B. LESBEHANDELING

1. Terugblik

In de vorige les zagen we dat Mozes nieuwe vlakke stenen maakt in opdracht van God. God graveert hierin Zelf de Tien Geboden. Misschien kunt u enkele nog even bespreken. Wellicht heeft één van hen er deze week nog iets over meegemaakt. Benadruk nogmaals dat we allemaal fouten kunnen maken. Bemerkt dat, vraag God dan om vergeving. God is bereid elk berouwvol mens te vergeven. Als je zelf merkt dat je zondigt, is dit positief. Je kunt er dan iets aan doen. In Exodus 25:1-9 beginnen de voorbereidingen voor de bouw van het heiligdom. Opvallend is de enorme rijkdom van het volk. Eerst geeft men oorbellen en sieraden van goud aan Aäron voor het kalf. Nu vraagt Mozes goud voor Gods huis. Hij verzamelt buiten veel goud, andere kostbaarheden. Het is bekend dat de Israëlieten goud en kostbaarheden hebben meegenomen en meegekregen van de Egyptenaren (die blij waren dat ze weggingen). Het geven van goud gaat op basis van vrijwilligheid in tegenstelling tot het goud voor het gouden kalf. Toen gaf Aäron bevel: 'Rukt uw oorringen af'. Aäron maakte en ontwierp het kalf. God is hier architect van de tent. Hij bepaalt hoe het moet worden.

In het werkboek is aan de junioren gevraagd of ze een moderne versie van Exodus 21:33-34 wilden maken. Steekwoorden daarbij waren: vriend, fiets, ongeluk. Een mogelijke oplossing is een verhaal waarin een vriend(in) jouw nieuwe fiets leent, door eigen schuld een ongeluk veroorzaakt en de fiets als een opgevouwen stukje staal bij je terugbrengt. Wat moet er dan gebeuren? Zijn de ouders van je vriend(in) verantwoordelijk voor terugbetaling? Wat is een eerlijke oplossing.

Behandel de andere geboden die aan de orde komen op een soortgelijke manier als hierboven. Wat zou jij doen als.....? Wat is een eerlijke oplossing.....? Door de geboden op die manier te bespreken, ben je als groep op dezelfde manier bezig als de rechters die de uitspraken hebben gedaan in het oude Israël.

Benadruk steeds dat de tien geboden de basisregels zijn. In het leven van alledag moet je samen ontdekken hoe je ze moet toepassen. In het werkboek wordt een dergelijke ontdekkingsstocht beschreven onder het kopje "stelen". Ook het verhaal van Jehosjafat (zie hierboven) laat zien hoe het basisgebod wordt uitgewerkt.

C. SLUITING

- 1. liedje**
- 2. gebed**
- 3. afscheid**

5

VIER JE FEEST SAMEN MET GOD?

LEVITICUS 23

A. LEERDOEL

Kennismaken met de Israëlitische feesten en aangeven waarom de Israëlieten deze feesten vieren en waarom wij er nu nog een aantal van vieren. Wat herdenken 'wij en zij' bij de feesten?

B. WERKBOEKJE

N.v.t.

C. MATERIAAL

Liedjes: Zie les nr. 1.

L.P.: liedje

U zal ik loven: Jesaja 55:12

Vertel het aan de mensen: Met de harp en de...

U zal ik loven: Psalm 118

D. ADVIEZEN

1. Vertelling: Leviticus 23.

In het werkboek maken de junioren kennis met een aantal feesten die het oude Israël vierde. Geen gemakkelijke opdracht om daar een verhaal over te vertellen.

Het boekje 'Joods godsdienstig leven' uitgegeven door de Nederlandse Zondagsschool Vereniging in Amsterdam, kan voor prachtig zichtbaar materiaal zorgen. Het boekje kost met plaatjes F 7,--.

U kunt de zeven feesten best aan elkaar breien door een en nader in de tegenwoordige tijd te plaatsen. Twee Israëlitische kinderen praten met elkaar over de feesten. De een weet nog beter dan de ander wat er bij een bepaald feest wordt gevierd. Laat iedereen er bij komen om het verhaal compleet te maken. De moeders en vaders van de kinderen uit het verhaal dragen ook hun steentje bij (voor de uitleg van moeilijke delen die kinderen gewoonlijk niet weten). Maak er een echt gesprek van. Dit houdt uw verhaal levendig. Uw verhaal kan zich zelfs vandaag afspelen, want ook nu nog vieren joden deze feestdagen. Zo kan het loofhuttenfeest zich afspelen in een flat en de loofhut wordt op het balkon gebouwd. Laat in uw verhaal vooral naar voren komen waarom men een bepaald feest viert. De vraag waarom wij een bepaald feest vieren kunt u beter buiten dit verhaal om bespreken. Het werkt veel te storend omdat u telkens 'uit' uw verhaal moet stappen.

2. U kunt de zeven feesten op een groot vel zetten en daarbij zetten wat de Israëlieten erbij herdenken en wat wij herdenken. Dit schema kunt u ook volgende week gebruiken als herhaling.

3. Voor een schematisch overzicht kunt u ook gebruik maken van plaatjes over een bepaald feest uit bijvoorbeeld het aangegeven boekje.
4. Maak uw verhaal, uitleg en schema niet te moeilijk als er veel jonge junioren bij zitten. Wij richten deze lessen op de oudste junioren in deze leeftijd. U kunt zelf het niveau verlagen.
5. Onderstreep de zin van het inleidend verhaal.
6. Laat de junioren de Bijbel gebruiken bij deze les.

PROGRAMMA

A. OPENING

1. welkom
2. liedje
3. gebed
4. zending

B. LESBEHANDELING

1. Terugblik

Het paschafeest is het eerste van de zeven feesten des Heren. Zeven is het getal der volheid. De feesten zijn een voorafschaduwning voor latere gebeurtenissen. Ze hebben een diepe betekenis voor de Israëlieten, maar ook voor ons. Vandaar even deze toelichting. Het paschafeest wordt gevierd op de veertiende dag van de eerste maand van de Israëlitische jaartelling. Dit is de maand abib of nissan, bij ons april. God Zelf veranderde de volgorde der maanden hiervoor. Aanvankelijk begon het nieuwe jaar in onze maand oktober. In de nieuwe eerste maand abib begint het onafhankelijke bestaan van het volk Israël. Joden hebben nu een burgerlijk en een kerkelijk jaar. Twee dingen worden op dit 'dagfeest' herdacht.

1e. Beveiliging door het bloed van het paaslam.

2e. Herinnering aan de verlossing uit de Egyptische slavernij.

De Israëlieten ontkwamen aan Gods straf voor de onwillige Egyptenaren, die allen hun eerstgeborene kwijtraakten toen farao het volk niet wilde laten gaan, door het bloed van een lam aan de deurposten te smeren. Het paaslam is de hoofdzaak van dit eerste feest. Al de aandacht in de Bijbel richt zich op dat lam. Het bloed daarvan verleent Israël veiligheid, leven en verlossing. Dit lam verwijst naar Christus (lees ook Kor. 5:7).

Het tweede feest, dat van de ongezuurde broden, sluit direct aan op het paschafeest. Het wordt gevierd van de vijftiende dag van de eerste maand tot en met de eenentwintigste. Zeven dagen dus. Men moet ongezuurde broden met bittere kruiden eten.

Zuurdeeg (gezuurd) is eigenlijk iets verkeerd. Het ontstaat door bederf, rotting van vochtig meel. Men stopt dit proces door verhitting. In gezuurd gebakken brood is dus geen rotting meer. Het eten van de ongezuurde broden duidt ten eerste op de grote haast (gisten heeft tijd nodig), maar daarnaast op nog iets veel

belangrijker. Ongezuurd brood is puur, is rein. Het eten hiervan stelt dus voor het wegdoen van 'alle kwaad'. Je reinigt jezelf dus. Deze twee feesten herinneren dus aan veiligheid, leven, verlossing en reiniging van zonden. Dit is de complete verlossing van zonden door Christus in het kort.

Het derde feest, dat van de eerstelingen, kan pas echt worden gevierd in Kanaän, in de woestijn heeft men immers geen oogst. Een schoof van de eerste korenaren moet de priester heen en weer halen voor het aangezicht van de Heer op de dag na de sabbat. Tegelijk brengt men een brand-, een spijs- en een dankoffer. Dit alles is een erkenning van de eigenaar van het land. Hij heeft recht op de eerste vruchten. Niemand mag iets van het land eten voordat de offers zijn gebracht zijn. Voor ons herinnert dit feest aan de opstanding van Christus uit de doden.

Het vierde feest hoort bij het derde, want op de vijftigste dag na het feest der eerstelingen komt de voltooiing van dit feest. Het volk moet de produkten herdenken van het land en dankt God hiervoor met broden en andere offers. Later als het volk door de verstrooiing dit feest niet meer kan vieren, verandert men dit feest. Men stelt dat men dit feest de wetgeving van de Sinai herdenkt en noemt dit feest: 'vreugde der Wet'.

Wij herdenken met het Pinksterfeest (naar pente- coste= vijftig) het nederdalen van de Heilige Geest en daardoor de vorming van de gemeente. Deze twee feesten zijn dus aanvang en voltooiing, met daar tussenin een 'oogstperiode' van vijftig dagen zowel voor de Israëlieten als voor de vorming van de gemeente.

Het belangrijkste feest van vandaag is de Grote Verzoendag. Het gaat in dit feest om de verzoening tussen mens en God. God vergeeft de mensen alle fouten. Door deze verzoening moet ook de relatie met andere verbeteren. Het gaat dus om herstel.

De Israëlieten moeten verschillende symbolische handelingen verrichten op deze Grote Verzoendag. De hogepriester moet het bloed van een bok sprenkelen op en voor het verzoendeksel van de ark des verbonds. Als de hoge priester naar buiten komt, weet het volk dat het offer is aangenomen. Ook moet hij bloed aan de hoorns van het brandofferaltair strijken. Het bloed van het dier als in plaats van het bloed van de mens, die eigenlijk met zijn leven voor het verbreken van het verbond moet boeten. Door het besprenkelen van het bloed wordt het volk zich opnieuw van zijn zonden bewust. Tevens wordt de zondebok 'beladen' met alle zonden de woestijn ingestuurd. Men kan opnieuw beginnen.

Het zevende feest wordt gehouden op de vijftiende van de zevende maand en is het laatste in het Israëlietisch jaar. Op de eerste dag van dit feest maakt men van boomtakken en bladeren hutjes. De Israëlieten wonen daar zeven dagen in en zijn vrolijk. Men denkt terug aan het wonen in armzalige hutjes tijdens de woestijnreis naar Kanaän. Dit feest kan pas in het beloofde land gevierd worden nadat de oogst is ingezameld. Alleen een volk dat rustig in het land woont kan het loofhuttenfeest houden. Het is dan ook een feest van de rust.

C. SLUITING

1. liedje
2. gebed
3. afscheid

6 WAT EEN GEWELDIG LAND!

NUMERI 13 EN 14

A. LEERDOEL

1. Het volk Israël is keer op keer ongehoorzaam en twijfelt aan Gods woorden.
2. Doen inzien waarom God het volk straft.
3. Vergeving wordt door God gegeven.

B. WERKBOEKJE

Antwoorden

Puzzel: bij, nektar, engel, Egypte = bang.

"De Here is met ons, vrees niet"

Rebus en vragen: "Land van melk en honing".

C. MATERIAAL

Liedjes: Zie les 1.

L.P.: liedjes

Komt prijs de Heer: Psalm 19:15

Kom en zie: Mijn hart is net een huis

U zal ik loven: Psalm 1:1-3

D. ADVIEZEN

1. Vertelling: Numeri 13:1-33 en 14.

Doorlopen mensen, we zijn er bijna. Ik zie de oase van Kades al in de verte liggen, roept Mozes. Mozes loopt moeizaam door het zand. Hij probeert de mensen van Gods volk een beetje vrolijk te maken, want hij hoort ze wel zuchten en steunen. Ze hebben dan ook een lange reis achter de rug. Maar nu duurt het niet lang meer. Mozes heeft al bedacht wat hij in de oase gaat doen....

Dit is alvast een begin van uw verhaal voor vandaag. U kunt zelf een dergelijk begin bedenken als u dit niet kunt gebruiken. Probeer vooral in uw verhaal te vertellen dat de verspieters die door Mozes worden uitgestuurd, zich in dat vreemde land niet op hun gemak voelen. Vraag de junioren maar eens hoe zij dat zouden vinden. De verspieters zien in het land reusachtige dingen, die zij in de woestijn nog nooit hebben gezien. Ze zijn tentjes gewend, ze zien ommuurde steden. Ze zijn afgepast voedsel en water gewend, ze zien alles nu in grote hoeveelheden. Hier moet, zo is hun mening, een reusachtig en sterk volk wonen wat vooral onoverwinnelijk is. Een vrij logische reactie, als je tenminste God erbuiten laat. Laat de verspieters in uw verhaal dus echt bang zijn.

Deze verspieters vertellen bij hun terugkomst dan ook geen leugens. Ze vertellen wat ze ervan denken. Ze zijn oprecht en eerlijk, wat je ook van

hoofdmannen mag verwachten. Ze maken echter twee fouten: 1e. Ze vertrouwen niet op God (zelfs nadat Kaleb hen op God gewezen heeft, Numeri. 13:30,31), 2e. Ze overtuigen het volk van hun verkeerde mening (ook weer na de waarschuwing van Kaleb).

Laat iemand uit het volk schreeuwen tegen Mozes en Aäron dat ze beter naar Egypte kunnen terug gaan. Laat ook Kaleb en Jozua proberen de zaak te sussen.. Laat dan de climax, het hoogtepunt van uw verhaal de ruzie beëindigen.

God spreekt met Mozes; De herrie verstomt. U mag Gods straffen noemen, maar besteed er niet teveel tijd aan. Laat meer Gods vergeving naar voren komen. Vertel wel dat het Gods eis is dat het volk de woestijn weer intrekt en niet het beloofde land zoals de bedoeling was.

Tijdens deze omweg zullen de opstandelingen sterven.

2. Laat duidelijk naar voren komen wat de verspieters fout doen en wat het volk fout doet. Zo zullen de kinderen zien dat God de boosdoeners terecht veroordeelt. U hoeft hier geen extra nadruk op te leggen.
3. Benadruk de nieuwe kans die het volk krijgt.
4. Maak de relatie tussen het inleidend verhaaltje en de les duidelijk.
5. Vergeet niet uw Bijbel te gebruiken tijdens de les.

PROGRAMMA

A. OPENING

1. welkom
2. liedje
3. gebed
4. zending

B. LESBEHANDELING

1. Terugblik

De junioren zullen wat onderzoekwerk verricht hebben voor het antwoord van vandaag. Probeer er ook genoeg tijd aan te besteden. Het is niet de bedoeling dat de junioren de volgorde van de feesten uit het hoofd weten. De betekenissen van de feesten zijn wel belangrijk om te weten.

U kunt tevens eens herhalen wat er na de uittocht uit Egypte allemaal is gebeurd. Maak er gerust een soort quiz van. Het is van groot belang dat u dan op de volgorde van de gebeurtenis terug vraagt. De junioren 'zien' zo de grote lijn van de uittochtgeschiedenis.

Mozes stuurt twaalf spionnen naar Kanaän om het land te bekijken. Ze krijgen een speciale opdracht mee waarover we in Numeri 13:18 t/m 20 kunnen lezen. Bijzonder is dat deze twaalf hoofden zijn van de twaalf stammen van het volk. De verkenning van het land vindt plaats in opdracht van God (vers 1). Niet Mozes neemt daartoe het initiatief. Mozes noemt het gebied het Zuiderland. Het wordt ook wel Negev genoemd, wat droge streek betekent. Daarachter moeten de mannen kijken hoe het land is.

Na veertig dagen keren de verspieders uit het land terug. Dit getal veertig kan, zoals eerder opgemerkt, betekenen dat er iets belangrijks gaande is. Het kan dus staan voor een belangrijke periode. Het hoeven dus niet speciaal veertig dagen te zijn geweest.

Aan de vruchtbaarheid van het land hoeft niet te worden getwijfeld, want de mannen nemen een geweldige druiventros mee en andere landbouwproducten. Aangezien in september de druiven, granaatappels en late vijgen gelijktijdig rijp zijn, kan de tocht van de verspieders in de vroege herfst zijn gehouden. Buiten dit bewijs van het land, druipend van melk en honing, nemen de verspieders nog iets anders mee: angst.

De aanwezigheid van Enaks zonen (reuzen) die in ommuurde steden wonen, maakt volgens de verspieders een verovering onmogelijk. De verspieders noemen Kanaän een land wat zijn bewoners verslindt.;; Dit betekent dat de bewoners elkaar vaak naar het leven staan d.m.v. oorlogen. Tegenover de grootte van het volk en haar bewoners voelen de spionnen zich als sprinkhanen en zo zullen de bewoners de verspieders ook wel gezien hebben. De informatie komt tot stand door het te zien. We lezen nergens iets over contact tussen de bewoners en de verspieders. Men raadpleegt gevoelens i.p.v. onderzoek en/of geloof in God. Even horen we in Numeri 13:30 Kaleb, die probeert er tussen te komen. Zijn geheel andere mening wordt overstemd door verdere geruchten, angstkreten en gejammer. Mensen geloven liever in een sensatieverhaal dan in God. Dat is nu ook nog zo.

Het verslag van de verspieders brengt het volk in paniek. Zoals al eerder gebeurd is, schreeuwen de mensen dat ze beter in Egypte hadden kunnen blijven of beter in de woestijn hadden kunnen sterven. Ze willen zelfs een leider kiezen om terug te keren. Niemand denkt eraan om God te vertrouwen. Massahysterie maakt zich meester van het volk. Weer wordt God beledigd en voorbij gelopen. Wat een moed en geloof hebben Kaleb en Jozua om deze massa te stoppen. Zij vertrouwen wel op God. God is met ons, vreest hen niet, zeggen ze.

De schaduw van de reuzen is verdwenen als we maar op God vertrouwen. Het kan ook ons, nu nog, overkomen dat we door een roddelpraatje het hoofd verliezen en niet aan God denken. Komt dit bij de junioren ook weleens voor? Ik denk het wel, maar kunnen de junioren aan dit 'slechte' voorbeeld zien, dat God weer eens een keer miskend wordt.

De pogingen van Kaleb en Jozua om het volk te berijden van hun panische angst blijven zonder resultaat. De vrees keert zich in de vorm van woede tegen hen. De twee dreigen gestenigd te worden. De reactie van het volk is in dit stadium begrijpelijk. De angst heeft al vaker zijn werk kunnen doen. Men ziet dingen die er niet zijn: Kaleb en Jozua ziet men als leugenaars. Dan grijpt God in. Hij kan het niet aanzien dat zo'n ruzie, opstand of zelfs burgeroorlog zich meester maakt van zijn volk, waar Hij God van is. God wil een vreedrijk, waarin mensen vredig met elkaar samenleven. Voor onruststokers en meelopers is daarin geen plaats. De Heer dreigt met onterving en dood voor het hele volk, maar Mozes weet dit toch nog net te voorkomen.

Toch is Gods oordeel niet bepaald mild te noemen, maar wel terecht. Zelfs Mozes sputtert bij dit oordeel niet tegen. Hij begrijpt het, bij God is de maat nu vol. Deze woestijn generatie zal het beloofde land niet binnentrekken. wel hun kinderen, zij moeten veertig jaar boeten voor de fouten van hun ouders. Ook deze veertig jaar kunnen weer op een lange periode slaan, waarin iets belangrijks gebeurt.

Jozua en Kaleb ontlopen dit oordeel. Zij stonden aan Gods kant. De tien overige verspieters sterven al spoedig door een plaag. God grijpt in als het hele volk dreigt te bederven. Dergelijke personen worden zwaar gestraft. Ze droegen dan ook een grote verantwoording. Gods goedheid blijkt uit de behoudenis van het volk in de vorm van de kinderen. Zij mogen het opnieuw proberen.

U kunt met behulp van een kaart de woestijnreis van het volk Israël laten zien, welke route men alvorens men de oase van Kades in de woestijn Paron bereikt. Uw junioren kunnen voor dit kaartje wellicht nog te jong zijn, vertelt u dan vooral in het kort een gebeurtenis die onderweg van de Sinaï naar de oase plaatsvindt. (Kwakkels - de ongehoorzaamheid en ondankbaarheid spelen weer een hoofdrol).

In de puzzel wordt verwezen naar het inleidend verhaaltje. Probeer u de junioren te stimuleren om ook deze verhaaltjes te lezen. In bijna ieder verhaaltje wordt geprobeerd een overeenkomst te vinden tussen de les en een gewoonte of kenmerk van een bepaald diersoort. Ook kunt u de verhaaltjes gebruiken voor een 'dierproject'. Door dit alles kunnen de kinderen de grootheid van God beter herkennen door de dieren.

In deze les is de overeenkomst: het verkennen door de bijen en de verspieters van een onbekende streek. Praat u met de junioren er ook nog even over wat zij verstaan onder een land vloeiende van melk en honing?

C. SLUITING

- 1. liedje**
- 2. gebed**
- 3. afscheid**

7

GOD WIJST LEIDERS AAN

NUMERI 16 EN 17

A. LEERDOEL

God heeft het gezag ingesteld. Het moet erkend worden.

B. WERKBOEKJE

antwoorden

Rebus: "angst".

Piramide: de stok van de man die ik uitkies zal gaan uitlopen

C. MATERIAAL

Liedjes: LP: liedje

Kom en zie: Zalig hij die het hoort.

Zoals klei in de hand van de pottenbakker

Komt prijst de Heer: Psalm 117.

D. ADVIEZEN

1. Vertelling: Het bijbelgedeelte voor deze vertelling vindt u in Numeri 16 en 17. Ik kan me voorstellen dat u niet zo gelukkig bent met het verhaal van deze week. We kiezen niet zo graag een verhaal waarin God wordt afgeschilderd als de beul die een vonnis voltrekt. U zou dit verhaal inderdaad op deze wijze kunnen opvatten en het de junioren zonder meer voorschotelen.

U kunt echter veel beter andere punten benadrukken. Begin uw verhaal met een omschrijving van de omgeving van de oase van Kades. Daar trekt het volk rond. God heeft ze de toegang tot het land Kanaän geweigerd door hun ongeloof. De bomen van de oase bieden wel verkoeling, maar lang niet iedereen kan in de schaduw zitten en het vee moet in de omgeving gehoed worden. De tijd duurt zolang. De dagen kruipen voorbij en het is warm. Verschrikkelijk warm. In die hitte kunnen sommige mensen zichzelf moeilijk in de hand houden. Om de kleinste dingen ontstaat er ruzie. Zo ontstaat er langzaam maar zeker een groepje mensen die op Mozes en Aäron beginnen te mopperen. In het begin natuurlijk nog niet zo erg, maar langzamerhand wordt het erger. 'Mozes en Aäron hebben ons hier gebracht. 'wordt er gezegd. 'We mochten even naar het land kijken van Mozes en daarna mochten we er niet in. Mozes en Aäron hebben de mooiste baantjes en daar zullen ze wel aardig wat geld mee verdienen.' Iedere dag worden de mensen opstandiger. En dan op een morgen staat daar Korach met z'n armen over elkaar en met een boze blik in zijn ogen. Hij staat voor Mozes en kijkt hem recht in z'n gezicht. Achter Korach staan een heleboel mensen. Zo te zien zijn ze ook heel boos. Het zijn er wel tweehonderdvijftig. De mensen worden stil en Korach begint met zijn zware bromstem te spreken.

In de loop van uw verhaal kunt u vooral benadrukken:

- a. De oneerlijkheid in Korachs betoog.
- b. Mozes en God zijn niet boos, maar geven Korach en de zijnen een eerlijke kans om mee te dingen naar de leidersfunctie.
- c. Mozes probeert zelfs Korach tot andere gedachten te brengen door hem te vertellen dat hij en de andere Leviëten toch een mooie baan hebben.
- d. Mozes wil ook proberen om de Rubeniëten, Datan en Abiram, om te praten. Zij weigeren te komen en slaan Mozes ook met oneerlijke feiten en meningen om de oren.
- e. Dan wordt Mozes kwaad en vraagt God Zich niet te wenden tot hun spijsoffer.
- f. God wil de gehele vergadering vernietigen. Mozes en Aäron weten dit te voorkomen. Leg hier nadruk op: God is rechtvaardig en eerlijk.

Als mensen niet willen luisteren dan verplichten zij God iets te doen. Ongeloof groeit sneller dan geloof! Korach, Datan en Abiram, hun gehele familie en bezit wordt vernietigd. Leg vooral niet de nadruk op deze doodstraf. Het is niet de bedoeling dat onze junioren angstvoorstellingen krijgen. Verzwijg deze straf echter ook niet. Tenslotte delen alle opvoeders straffen uit. Als wij dergelijke informatie aan hen onttrekken krijgen ze wellicht een incompleet beeld van de Heer.

g. In Numeri 16:41 begint dit punt van uw verhaal. Ook dit hoeft u niet uitgebreid aan de orde te stellen. Vermeld echter wel dat nu het hele volk Mozes en Aäron beschuldigt van de dood van hun volksgenoten. Opnieuw wil God dit eigenwijze en opstandige volk vernietigen. Benadruk nu weer hoe Aäron en Mozes in de bres springen en hoe Aäron erger kan voorkomen door verzoening.

h. Tenslotte komt, nadat de rust is weergekeerd, dat wonderlijke verhaal van de bloeiende staf van Aäron aan de orde. Door een wonder moet God laten zien wie Hij verkiest. Hiermee hoopt God, volgens vers 5, het mopperen tot zwijgen te brengen.

2. Behandel dit verhaal of deze les niet als bangmaker, maar als middel om Gods rechtvaardigheid en liefde te laten zien. Gebruik dit verhaal tevens om het door God gegeven gezag te leren herkennen en hierdoor (beter) te leren eerbiedigen.

3. Verzuim niet de straffen te vermelden voor de opstandelingen (diegenen die proberen opstand te bevorderen). Er zijn veel volwassenen en kinderen die denken dat God alleen kan vergeven. Dit zou God maar al te graag doen. Er zullen echter altijd opstandelingen blijven. Leg ook het verband met het laatste oordeel.

4. Gebruik uw Bijbel tijdens de vertelling en de bespreking. Nodig de junioren één voor één uit een stukje voor te lezen.

PROGRAMMA

A. OPENING

1. welkom
2. liedje
3. gebed
4. zending

B. LESBEHANDELING

1. Terugblik

Zoals gewoonlijk vandaag de herhaling van vorige week. Twaalf spionnen verkennen Kanaän en tien komen tot de conclusie dat het een rijk maar onoverwinnelijk land is. Grote, hoge muren behoren tot de standaard verdediging van de steden. Wat zal daar wel niet achter kunnen zitten? De tien zijn bang en brengen die angst over. Dat is hun grote fout. Ze laten God buiten hun oordeelsvorming, behalve Jozua en Kaleb, maar naar hen wordt echter niet geluisterd. God haalt de zieke plekken uit het volk weg. De tien ongelovige verspieters sterven spoedig. Het volk verdient het beloofde land nog niet en moet de woestijn weer in. Tijdens deze periode zullen de opstandelingen sterven en het land niet ingaan.

De junioren kennen vast en zeker wel het rugby-spel. Een hard en ruig spel. Degene die de bal in handen heeft, moet goed uitkijken dat de tegenstanders hem niet tegen de grond smakken om hem de bal te ontfutselen. Als je de bal hebt, let iedereen op jou. Jij bepaalt dan het spel. Als je naar links loopt, loopt iedereen achter je aan. Op dat moment ben jij de leider. Het wordt echter minder leuk als je plotseling door een tegenstander gegrepen wordt, want die wil de bal ook wel een keer vasthouden. Zo wil hij de leider worden. Hij zal op allerlei mogelijke manieren proberen de bal af te pakken. Hij is echter niet alleen. Al snel springen van alle kanten spelers op jou en je tegenstander. Er ontstaat een kluwen van lichamen, benen en armen. Daar lig jij onder, met de bal. Dat kan knap benauwd zijn. Zo kun je het knap benauwd hebben als de mensen tegen jou 'te hoop lopen', vooral als jij de leider bent.

De spelers in het rugbyspel en de mensen in de wereld vergeten echter één ding: de scheidsrechter. De scheidsrechter bepaalt en beheerst eigenlijk het hele spel. Hij stelt ook vast wie een overtreding maakt en wat de straf daarvoor is. Je zou God de scheidsrechter kunnen noemen in het wereldspel. Als zijn leiders aan de kant worden gezet, beledigen we Hem.

Korach, de Leviet, vindt dat hij evenveel recht heeft als Aäron om het hogepriesterambt te bekleden. De Rubenieten Abiram en Datan misgunnen Mozes zijn gezag. In principe hebben deze mannen met hun aanhangers het recht om mee te dingen naar een leidersfunctie. Valse argumenten zijn echter hun motieven om aan het huidige door God ingestelde gezag te twijfelen. In vers 3 en 4 van hoofdstuk 16 zegt Korach: 'Waarom verheft gij u dan boven de gemeente des Heren?' In vers 13 en 14 van dit hoofdstuk beschuldigen Datan en Abiram Mozes van drie dingen:

- a. Mozes onthoudt ons Kanaän
- b. Mozes wil ons in de woestijn laten sterven
- c. Mozes is een tiran en onderdrukt het volk.

Kortom: Mozes zou smerig spel spelen en het volk met open ogen misleiden.

Mozes probeert de ogen te openen van deze opstandelingen. Vers 11 van dit hoofdstuk zegt immers:

Gij spant samen tegen de Heer.' Met andere woorden: Kijk uit, want je klachten richt je rechtstreeks tot God. Ik ben immers door God aangesteld! Na zijn verzoeningspogingen wordt Mozes kwaad en adviseert God niet te letten op de offers van de opstandelingen. Dit is typisch Mozes. Hij is altijd bereid om zachtmoedig op te treden. Zachte heelmeeesters maken echter stinkende wonden. Als God alleen de offers niet zou aannemen zou de onvrede alleen nog maar

toenemen. Het hele volk zou door de intriganten opgestookt zijn en het volk zou nooit Kanaän in kunnen trekken. God weet dat je deze zieke plek moet wegbranden. Dat alleen kan het volk genezen. Aanvankelijk wil God trouwens de hele vergadering, het hele volk vernietigen. Dit weten Mozes en Aäron te voorkomen (weer!). Zie hiervoor vers 22-24. In Numeri 16:25-35 wordt de vernietiging van Korach, Datan, Abiram, hun bezit, familie en de 250 aanhangers beschreven. Het is niet de bedoeling dit in geuren en kleuren te vertellen, maar verzwijgt u het ook niet! God is rechtvaardig en vernietigt de schuldigen.

Zoals altijd heeft God het goed gezien. Hij wilde het hele volk vernietigen. Mozes en Aäron weten dit te voorkomen (vers 22) 'als één man zondigt, zult Gij dan tegen de hele vergadering toornen?'

Het volk is al vergiftigd. De volgende morgen dromt het volk om Mozes met niet al te beste bedoelingen (vers 41). Weer klinken daar valse argumenten in de richting van de leiders. Jullie hebben Gods volk gedood. Uit alles blijkt dat de mensen, het door God aangestelde gezag niet meer willen accepteren. Ze verwerpen hiermee God. De maat is nu voor Hem vol. Terstond treft een plaag het volk en velen sterven. Mozes en Aäron, zojuist nog door het volk bedreigd, bidden tot God. Het helpt niet. Alleen een vuurpan met reukwerk kan nog redelijk op tijd verzoening bewerkstelligen. Moet Gods wraak, toorn en vernietigingsmacht benadrukt worden? Welnee! God toont weer zijn vergevingsgezindheid en liefde. Benadruk dit. Het volk had de vernietiging dubbel en dwars verdiend. Hopelijk leert het volk dit nu eens en wij en de junioren ook.

Het volk had zich veel dood en verderf kunnen besparen. God laat door het uitbotten van Aärons staf zien wie de leider of hogepriester moet zijn. Dit had in het begin van het verhaal ook zo kunnen gaan met de vuurpotten met wierook. God had dan ook Aärons offer aangenomen. Toen waren er echter opstandige lieden die Gods gezag niet wilden accepteren. Nu is ieder verzet hier tegen verdwenen. De mensen eerbiedigen Gods keuze. Om dit gevoel te verstreken, verricht God een wonder. De staf draagt niet alleen blaadjes en bloemen, maar ook nog vrucht. Het is de bedoeling dat u probeert deze verhalen 'levend' te maken voor de junioren. Ze moeten worden toegepast in het dagelijks leven. In de les van de junioren staan een aantal dagelijks voorkomende voorvallen aangegeven. U kunt ook gebruik maken van het voorverhaal over de herten, waarbij vooral het ondermijnen van het gezag aan de orde komt. U kunt in een gesprekje de junioren vertellen, of laten vertellen hoe God wil dat we ons gedragen t.o.v. ouders, leerkrachten, overheid, etc. Bekijk u voor dit gesprekje nog eens de doelstelling van deze les.

C. SLUITING

- 1. liedje**
- 2. gebed**
- 3. afscheid**

DE KOPEREN SLANG

NUMERI 21:4-9 EN 22-24

A. LEERDOEL God laat ons niet in de steek, als we maar vertrouwen in Hem hebben. Bij Hem vinden we veiligheid tegen el elke verwarring in het leven.

B. WERKBOEKJE

antwoorden

Rebus: Opstand, God straft door een plaag.

Slang: leder, die daarnaar ziet, wanneer hij gebeten is, zal in leven blijven.

C. MATERIAAL

Liedjes: L.P. - liedje

Kom en zie - Zoals klei in de hand van de pottenbakker

Vertel het aan de mensen - Het woord van onze God.

D. ADVIEZEN

1. Vertelling: U vindt uw vertelstof in Numeri 21:4-9 (koperen slang) en Numeri 22 t/m 24:25 (Bileam). In de Bijbelse Geschiedenis in Vilt vindt u een tafereel op blz. 48.

Vandaag hebt u te maken met twee bijbelverhalen, die al gauw tot een mirakel verheven worden. Zo'n wonderverhaal lokt sensatie bewuste mensen aan en kweekt geen goed geloof. Het is daarom noodzakelijk dat u in uw vertelling de diepe betekenis duidelijk naar voren laat komen (zie hiervoor ook de bespreking). De verheven slang blikkt vooruit op het kruis van de Messias. Beide betekenissen: leven is weer mogelijk. U kunt als volgt uw vertelling beginnen:

'Ik geef het op, ik doe het niet meer, ik doe het wel op een andere manier. 'Mozes staat midden in een groepje mensen. Hij kijkt beteuterd, want de mensen van Israël zijn weer eens boos. Niet alleen op hem, maar ook op God. 'Al die mooie praatjes van jou, Mozes, leveren niets op. Al tijden maak je ons wijs dat het nu snel gaat gebeuren. Nu ik zie nog niets. Al jaren niet. Ja, het enige wat ik zie, is dat het manna waar we net genoeg aan hebben en wat me wel eens de keel begint uit te komen en ...' Mozes luistert niet meer. Dat kun je zien aan z'n ogen. Die staren naar de horizon waar niets bijzonders te zien is. Een traan verschijnt in zijn ooghoek en biggelt langzaam naar beneden naar z'n wang. Is het een traan van verdriet of van woede. Je zou je het wel kunnen voorstellen. Een paar maanden geleden nog heeft God het volk laten zien wie de leiders zijn en nu zijn die mensen die niet nadenken dat alweer vergeten. Of is er iets anders aan de hand? Worden de mensen door iets anders ontevreden gemaakt? Luisteren ze misschien naar iets of iemand die heel machtig is. Langzaam begint er iets te dagen bij Mozes: de slang uit het paradijs met Adam en Eva! Het kronkeldier met zijn gif en leugens, zou die deze mensen ook te

pakken hebben? Een ijzelijke gil brengt Mozes weer terug in de werkelijkheid. 'Slangen, duizenden giftige slangen aan de rand van het kamp.' gilt een uitgeputte jongen. 'Ze komen deze richting op en er zijn al mensen gebeten, kom snel helpen Mozes!' En de jongen rukt al aan Mozes 'arm. Snel gaat Mozes bidden en daarna naar de smid. Samen met hem maakt hij een prachtige slang van koper op een lange stok. Hij zet hem midden in het kamp en met luide stem roept hij: 'Jullie worden gebeten door echte slangen. God zal jullie helpen, maar pas op, want dit is het dier dat jullie gedachten vergiftigd, zoals dat in het paradijs al het geval was. Kijk goed naar hem, want hij maakt jullie ziek. God heeft beloofd dat het hem de kop zal vermorzelen door de Verlosser (Genesis 3:15). De redding ligt bij God. Als je op God vertrouwt kunnen de beten niet dodelijk zijn.' De mensen zijn dankbaar voor deze les.

2. Stimuleer de junioren dat zij elke dag aan hun les werken. Spoor hen tevens aan eventuele tekeningen in de boekjes in te kleuren.

3. Houd de Bijbel; geopend bij de bespreking en lees samen nu en dan een passende tekst. Laat elke junior aan de beurt komen.

PROGRAMMA

A. OPENING

1. welkom
2. liedje
3. gebed
4. zending

B. LESBEHANDELING

1. Terugblik

Korach met een aantal geestverwanten, familieleden, Datan en Abiram vinden dat Mozes en Aäron geen goede leiders zijn. Naar hun mening eigenen ze zich deze ten onrechte deze rechten toe. Op allerlei manieren proberen Mozes en Aäron de klagers tot andere gedachten te brengen, maar langzamerhand wordt ontevredenheid en ongehoorzaamheid opstand. Deze opstand is in feite tegen God gericht. De opstandelingen tornen aan Gods oordeel.

Zachte heelmeeesters maken stinkende wonden. God is geen zachte heelmeeester. Hij verwijderd het kwaad uit het midden van Israël net als een chirurg doet. De opstandelingen worden gedood. Maar wat een ongeloof en onbegrip maakt zich meester van het resterende volk. In woede stormen de mensen op de twee leiders af en tornen weer aan Gods oordeel. Totale vernietiging is de enige oplossing. Aäron kan dit voorkomen. God heeft de mens lief, wat er ook gebeurt.

In de woestijn wordt het volk weer ongeduldig en begint te mopperen. Het gevolg van deze opstand is een plaag. Uit Numeri 21:6 blijkt dat het tevens Gods ingrijpen is. De slang wordt in de Bijbel gebruikt als het symbool van het kruiperige, van het valse, van het verleidelijke, kortom van Satan. De veroorzaker van het kwaad, waaraan zovelen meewerken aan hun daden, dient duidelijk aangewezen te worden. Dit kwaad moet duidelijk aangewezen worden. Daarom verheft Mozes de

slang boven Israël. Iedereen kan dan het symbool van het kwaad zien. Wie zijn fout inziet en gelooft dat de overwinning bij God te vinden is, zal in leven blijven. Daarom haalt de evangelist Johannes in hoofdstuk 3:14-21 dit voorval ook aan. Hij denkt bij het kruis van Jezus terug aan de koperen slang in de woestijn. Jezus werd geheven aan het kruis opdat wij genezen zouden worden en kunnen leven.

Zo wordt de slang omhoog gehouden om te laten zien wat het kwade is, maar daardoor tevens wat het goede is: Luisteren naar God en de thora (=Gods onderwijs) eerbiedigen.

In het verhaal van Mozes heeft de slang dus een symbolische functie, net als vele waarschuwingstekens in ons leven. Later geven de Israëlieten tijdens afgoden diensten er een echte religieuze macht aan. Daar heeft koning Hizkia een eind aan gemaakt. Lees hiervoor maar eens 2 Koningen 18:1-6. Laten we uitkijken dat we van dit verhaal dan ook geen wonderverhaal maken, maar aar laten we vooral de schitterende betekenis benadrukken.

Het uitgebreide verhaal van Bileam gaat in hoofdzaak om zegen en vloek. Balak de koning van Moab, wil dat een deskundige op orakel-en/of godsdienst hem komt helpen om Israël tegen te houden. De deskundige is Bileam die in het oosten bij de Eufraat woont. Balak gaat ervan uit dat Israël zo groot en succesvol is door Gods zegen. Dit is een juiste conclusie. Ook gaat Balak er vanuit dat deze zegen omgezet kan worden in een vervloeking. Voor deze vervloeking hebben de regeerders van Moab veel geld over, alsof zegen en vloek te koop zijn.

U kunt met de junioren een gesprekje voeren over wensen die wij elkaar één of meerdere malen toekennen. Als je iemand geluk wenst of feliciteert, goedemorgen of welterusten wenst, zegen je die persoon, je spreekt goede woorden over die persoon uit. Je kunt iemand ook dingen toewensen die niet zo goed zijn, je vervloekt dan een ander. Oosterlingen voelen dit nog veel sterker aan dan wij dit doen. De Bijbel is zo'n oosters boek en werkt dus met die begrippen. In het uitspreken van zegen en vloek schuilde een werkelijke kracht.

Tot twee keer toe spreekt God tot Bileam in een droom. De eerste keer krijgt Bileam de woorden uit de puzzel te horen, terwijl hij de tweede keer toestemming krijgt om mee te gaan naar koning Balak. Bileam gedraagt zich voorbeeldig. Hij wil meegaan maar zal alleen de woorden kunnen spreken die de Heer hem ingeeft. Bileam maakt hier duidelijk onderscheid tussen de God van Israël en goden. Hij erkent de Heilige Israëls als de enige God. Koning Balak kent dit onderscheid niet en hoopt dat Bileam iets voor hem kan uitrichten. In ons verhaal komt tot nu toe de houding van de tovenaars Bileam positief over, terwijl dit in de tweede brief van Petrus beslist niet het geval is. Daar wordt Bileam een dwaalleraar en verleider genoemd. Het schijnt dat het Bileam is geweest die Israël aangespoord heeft zich te verbinden met de dochters van Moab. Hij kon dus niet vervloeken wat God gezegend had, maar kon wel verleiden net als de slang uit het paradijs en de woestijn.

Daarom moet de toehoorder bij een profetie altijd kiezen: Velen maakten en maken misbruik van God om leugens te verkondigen. De valse profeet is niet van de ware te onderscheiden. Pas uit de afloop van de zaak blijkt wie de ware profeet Gods is.

Is het hierom misschien dat God nogmaals duidelijk benadrukt wat Bileam moet doen en zeggen. Staat Bileam inderdaad niet zo sterk in z'n schoenen? Is Bileam in wezen een valse profeet? Uit het verhaal met de sprekende ezel blijkt dat Bileam niet zo goed Gods tekenen verstaat. De ezel, bekend om z'n koppigheid

heeft het wel direct door. De berijder is in dit geval veel koppiger. Het dier geeft zich over aan de overmacht van God. Pas na de derde weigering van de ezel ziet Bileam wat er aan de hand is en betuigt zijn schuld. Ten overvloede krijgt Bileam weer te horen dat hij alleen mag spreken wat God hem ingeeft.

Net als in het verhaal van Elia op de Karmel zoeken de afgodendienaars hun kracht in uiterlijk vertoon en inspanning. Zeven altaren worden opgebouwd waarop zeven stieren en zeven rammen worden geofferd. Maar als Bileam zich terugtrekt, krijgt hij Gods opdrachten te horen. Driemaal spreekt hij een zegen uit: In de eerste zegen (Numeri 23:8-10) wordt Israël een bijzonder volk genoemd dat niet vervloekt kan worden. In de tweede zegen (Numeri 23:18-14) wordt gezegd dat het de Heer is, die deze zegen schenkt. Het is een belijdenis van Gods werken. In de derde zegen (24:5-9) wordt gezegd dat Israël een gezond en krachtig volk zal zijn. Balak is ten einde raad en geeft Bileam geen beloning. Bileam doet als schepje er bovenop alle zegeningen ook nog een voorspelling.

Uit de leertekst kunnen de junioren leren dat zowel Israël als Bileam in leven kunnen blijven door God te gehoorzamen en dat te blijven doen.

Wij kennen in onze samenleving een heleboel tekens die een bepaalde betekenis hebben. Bedenkt u samen met de kinderen een aantal voorbeelden hiervan. Natuurlijk geeft u eerst wat voorbeelden met zichtbaar materiaal. Enkel voorbeelden van tekens met een betekenis zijn: verkeersborden, rood kruis op wit vlak, doodshoofd op vaten met giftige inhoud, hoogspanningsgevaarteken, tekens op allerlei schoonmaakmiddelen, vredesduif. Wellicht kent een van de junioren ook een teken van een slang met een stok, het aesculaapteken. Ieder teken geeft een bepaalde betekenis weer. Neemt u deze door met de junioren. De puzzelslang met de tekst van vandaag heeft ook een bepaalde betekenis. Die betekenis komt zo aan de orde en mogen we ons leven lang niet meer vergeten.

C. SLUITING

- 1. liedje**
- 2. gebed**
- 3. afscheid**

9

MOZES IS DOOD. LEVE JOZUA!

NUMERI 20:2-13; DEUTERONOMIUM 31:1-9; 34:1-12

A. LEERDOEL

- a. Als God je iets vraagt, moet je dat doen. Je moet geen half werk afleveren en zeker niet zelf met de eer gaan strijken.
- b. Achter de wolken schijnt de zon. God zorgt meestal voor de oplossing waar de mens faalt.

B. WERKBOEKJE

Antwoorden

Rebus: "praat tegen de rots"

C. MATERIAAL

1. Bijbel in vilt, pp. 47,49.
2. Liedjes: L.P.: liedje
U zal ik loven: Numeri 6:24-26
Vertel het aan de mensen: Met de harp, de citer...
Kom en zie: Hosanna

D. ADVIEZEN

1. Vertelling: Het bijbelgedeelte voor de vertelling vindt u op verschillende plaatsen:
 - a. De zonde van Aäron en Mozes - Numeri 20:2-13 (ook Numeri 27:14).
 - b. Aärons dood - Numeri 20:22-29 (ook Numeri 33:38,39).
 - c. Jozua gekozen - Deuteronomium 31:1-3 (ook Numeri 27:15-23)
 - d. Mozes' dood - Deuteronomium 34 (ook Deuteronomium 32:48-52)

U kunt al deze informatie vrij makkelijk aan elkaar breien tot een verhaal.

Tevens kunt u alle achtergrondinformatie, die gegeven wordt in de lesbespreking goed in uw verhaal verwerken. Tenslotte kunt u nog gebruik maken van de viltset. Op blz. 47 en 49 zijn bruikbare tafereelen te vinden.

Uw verhaal begint vandaag weer met mopperende mensen. Dit maal gaat het niet om de leiding, om eten of tijd, maar om water. 'We hadden beter in Egypte kunnen blijven' wordt er van achteraan gegild. De man die dat roept, bedoelt met 'we' zeker zijn vader en zijn moeder. Onder het volk niemand meer die in Egypte gewoond heeft. Behalve dan Mozes, Aäron, Kaleb en Jozua natuurlijk. De anderen zijn allemaal gestorven. Daar staan ze dan; de kinderen van hardnekkige ouders. Altijd heeft Mozes medelijden met hen gehad. Als hij kijkt naar die verbrande gezichtjes van de kinderen en de hoopvolle blikken van de moeders met baby's, breekt z'n hart elke keer weer. Maar Mozes wordt oud en hij is al dat gezeur beu. Hij

maakt een beetje ruzie met de mensen. Toch laat hij zich om praten en gaat samen met Aäron, z'n trouwe broer, de tabernakel in om Gods raad te vragen. Mozes is een goed mens. God zegt tot Mozes ;'Spreek dan waar het volk bij is tot de rots, dan zal hij water geven.' Iedereen, zelfs het vee zal er van kunnen drinken. Mozes is blij dat God te hulp komt. Toch is Mozes nog een beetje boos over die ruzie van daarnet en die opmerking over Egypte kan hij ook maar niet vergeten. Als hij al het volk bij elkaar geroepen heeft, windt hij er zich nog over op. 'Zullen wij maar weer eens water voor jullie tevoorschijn halen? Zullen Aäron en ik maar weer eens het werk opknappen?' heeft Mozes geroepen. 'Nu, daar komt het dan'. Wat doet Mozes toch? Hij heft zijn stok omhoog zodat iedereen het kan zien en slaat tweemaal op de rotsen. Het koele, heldere water stroomt er meteen uit. Een paar kleine kinderen houden hun handjes en mondjes onder de straal en drinken gretig. De mensen kijken Mozes en Aäron bewonderend aan. 'Wat knap van ze, die staf lijkt wel een toverstaf'. Ja... zo lijkt het ook. Het lijkt alsof Mozes met zijn staf het water tevoorschijn getoverd heeft. Maar dat heeft Mozes niet gedaan, maar God. Dat moet Mozes erbij zeggen. Maar dat doet Mozes niet. Hij vindt het misschien veel te fijn dat de mensen nu een keer niet op hem schelden. De pret is voor Mozes echter snel over.

Hier stoppen we met de beschrijving van het verhaal en we hopen dat u hier een leuk begin aan hebt. Laat u verder in uw vertelling aan de orde komen:

- a. De straf van Mozes en Aäron.
- b. De reis naar Hor waar Aärons hogepriesterambt in de vorm van zijn kleding op zijn zoon Eleazar overgaat en Aärons sterven.
- c. De vraag van Mozes om een opvolger en Gods keuze in de persoon van Jozua.
- d. De zegening van Jozua en daarmee de nieuwe toekomst voor het volk.
- e. De bezorgdheid van Mozes t.o.v. het volk, de goedheid van God t.o.v. het volk en Mozes (hij mag immers het land zien).
- f. Mozes' dood en begrafenis door God.

U kunt er een prachtig verhaal van maken!

2. Gebruik een platenboek om de junioren het beloofde land te tonen. Net als Mozes kunnen ze het dan al zien. Een boek als: 'Dagelijks leven in bijbeltijd, National Geographic Society, De Haan' geeft zelfs een foto, gezien vanaf de Nebo over het Jordaandal.
3. Benadruk Gods goedheid door het geven van de nieuwe leider Jozua. Hij heeft net als in het introductieverhaal kracht ontvangen uit een ander lichaam.

PROGRAMMA

A. OPENING

1. welkom
2. liedje
3. gebed
4. zending

B. LESBEHANDELING

1. Terugblik

Om een logischer verhaal te krijgen, is wat gebruik gemaakt van wat gegevens van voor de tijd van het verhaal van vorige week. Mozes en Aäron hebben het opnieuw aan de stok met het volk. Water is nu het twistpunt. In Numeri 20:3-6 krijgen de beide leiders het zwaar te verduren. In het gedeelte 'vertelling' werd onderstreept dat Mozes hier flink boos over is geworden. Al die verwijten vreten aan iemand. Vooral als ze uit de mond komen van mensen die het alleen van horen zeggen hebben. Toch raadpleegt Mozes God. Deze geeft hem in vers 7 en 8 de opdracht tegen de rots te spreken in tegenwoordigheid van het volk. Het tweede punt is geen probleem. Maar Mozes en Aäron verzuimen tegen de rots te spreken. Ze veranderen deze opdracht zelfs. Ze richten het brandpunt niet op god, maar op zichzelf. God heeft Mozes en Aäron wel macht en gezag gegeven, maar niet om hen met de eer te laten strijken. God verdient de eer. Mozes en Aäron stelen deze weg. Gods heiligheid is geschonden. Het gevolg is dat Mozes en Aäron nu niet het beloofde land in kunnen.

Hoe zouden de junioren dat vinden. Bedenk zo mogelijk een ander voorbeeld. (het lang verwachte verjaardagscadeau gaat niet door). God vergeeft echter de leiders wel hun overtreding. Beiden zijn getuigen van het installeren van hun opvolger. Hun werk zal toch voortgezet worden.

Samen met Aäron en zijn zoon Eleazar moet Mozes de berg Horeb beklimmen in opdracht van God. De reis heeft het volk langs deze berg gevoerd. Het is echter niet precies bekend waar deze berg ligt. Sommigen menen dat de berg te vinden is in het land Edom ten zuiden van Palestina. Anderen menen dat de berg gezocht moet worden aan de grens van Edom. Dit zou dan in de buurt zijn van de oase Kades (zie hiervoor Numeri 20:23).

God zegt tevoren wat er op de berg zal gebeuren. Ten overvloede geeft Hij nogmaals de reden van dit blijkbaar vroegtijdig sterven van Aäron. 'Jullie zijn tegen mijn bevel weerspanning geweest'. Dit was bij het water van Meriba (twistwater) gebeurd.

Het hele volk ziet hoe de drie mannen de berg beklimmen en uit het oog verdwijnen. Op de berg trekt Aäron zijn hogepriestergewaad uit en kleedt zijn zoon hiermee, ten teken dat hij dit ambt overneemt. Dit alles in opdracht van God. Zonder ziekte of pijn sterft Aäron. We mogen aannemen dat Mozes en Eleazar hem begraven hebben. Eleazar is nu hogepriester en zal middelaar zijn tussen God en zijn volk. God zal d.m.v. de orakelsteen Urim zijn wil te kennen geven.

In Numeri 27:15-21 wordt verteld dat Mozes aan de Heer voorstelt een nieuwe leider voor het volk aan te stellen. Mozes is bezorgd.

De woorden van Mozes duiden verder op het beeld van een militaire leider: 'Die hen doet uittrekken en hen weer terug brengt'. God noemt in vers 18 de naam van de opvolger van Mozes: Jozua = dezelfde naam als Jezus = Jehosjoea = De Heer bevrijdt. Jozua bezit reeds de voor de taak benodigde instelling. Door handoplegging zal Mozes een gedeelte van zijn macht, gezag en 'Geest' op Jozua overbrengen. Numeri 27:19-22 zegt: 'Leg op hem van uw heerlijkheid'. Dit gebeurt waar het volk bij is, zodat er geen twijfel zal zijn over de opvolging. Jozua zal ondanks de kracht van Mozes niet hetzelfde rechtstreekse contact met God hebben. Jozua zal als (militair) leider bij belangrijke beslissingen alleen via de hogepriester de wil van God te weten kunnen komen.

Het beloofde land is een vreemd land. Op korte afstanden van elkaar vindt men grote verschillen in het landschap. Dit komt door de opbouw van de aardkorst en het verschil in regenval wat hier en daar zelfs kan oplopen tot het gemiddelde van Nederland in een jaar. Het is een klein gedeelte langs de rand van de Arabische woestijn wat bewoonbaar is. Vanaf de Middellandse Zee, landinwaarts kan het land in vieren worden gedeeld: 1. De kustvlakte met de duinen. 2. De heuvels met het centrale bergland. 3. Het dal waarin de Jordaan stroomt (300m. onder de zeespiegel). 4. Direct na het dal de hoogvlakte van Transjordanië, 700 m. boven de zeespiegel.

Op de rand van deze laatste hoogvlakte ligt de berg Nebo (800 m.). Als het volk bij deze berg aankomt, krijgt Mozes het toch een beetje te kwaad. In Deuteronomium 3:23-26 lezen we hoe Mozes de Here smeekt om toch het goede land te mogen zien aan de overkant van de Jordaan. In vers 27 weigert God dit. Mozes geeft in vers 26 trouwens de schuld aan het volk: 'Maar om uwentwil was de Here tegen mij verbolgen en hoorde niet naar mij'. Zien we hier de mens in Mozes nog even naar boven komen? In Deuteronomium. 31:1,2, zegt Mozes dat er nog een andere reden is waarom hij de Jordaan niet mag overtrekken. Mozes zegt dat hij niet meer in of uit kan gaan. Hij zou dus te oud zijn. Zijn dit de echte redenen waarom Mozes het land niet in mag trekken? Het incident met het water en de rots wordt vele malen door God genoemd als de reden. Het is voor de mens moeilijk de waarheid te accepteren. Voordat Mozes zijn laatste reis langs de toppen van de Nebo zal maken, berust hij in zijn lot. Hij treft zelfs nog wat laatste voorbereidingen om het volk toch vooral niet met lege handen te laten staan. De thora(Gods leer) moet d.m.v. een boek aan de priesters worden toevertrouwd, die er van tijd tot tijd uit moeten voorlezen. Vooral met het Loofhuttenfeest, wanneer de tocht door de woestijn herdacht wordt. Zo zal voor altijd iedereen weten wat God gedaan heeft en wat Hij van zijn volk wil. Na de zegen van Mozes bestijgt hij de berg. In Deuteronomium. 32:51 is dan nog eens benadrukt dat Mozes en Aäron sterven vanwege hun ontrouw bij Meriba. Mozes mag van God, volgens Deuteronomium. 34 over het hele land kijken van Dan tot het Zuiderland. Nu heeft Mozes vanaf de Nebo een immens uitzicht. Hij kijkt uit over de Dode Zee, daarachter ligt de woestijn van Juda met daarin een enkele oase, zoals Jericho en op de achtergrond is het begroeide gebergte van Juda en Samaria. Hij ziet het hele land dus niet echt. We mogen daarom veronderstellen dat Mozes het land 'ziet' in een visioen. Op deze manier geeft God het Mozes toch nog in bezit. Mozes sterft en volgens vers 6 begraaft God hem Zelf. Zijn graf is nooit meer gevonden. De schrik van ieder oud mens; blindheid en krachteloosheid hebben geen vat gehad op Mozes, de grote 'zoon Israëls'.

Na een rouwtijd van dertig dagen aanvaardt het volk de leiding van de aangewezen opvolger Jozua, die vervuld was van de geest der wijsheid.

C. SLUITING

- 1. liedje**
- 2. gebed**
- 3. afscheid**

10

TWEE VERKENNERS IN JERICHO

JOZUA 2

A. LEERDOEL

Gods wegen om mensen te redden en te helpen zijn talrijk en wonderlijk. Door Rachab maakt God duidelijk dat Israël niets te vrezen heeft en Kanaän kan intrekken. Tevens redt God de angstige Rachab van een zekere dood.

B. WERKBOEKJE

antwoorden

Puzzel: 1. drie, 2. wet, 3. Here, 4. Jordaan. In te vullen woord: eten.

Leertekstpuzzel: 'Wees sterk en moedig, want de Here uw God is met u overal waar gij gaat'.

C. MATERIAAL

Liedjes: L.P.: liedje

Vertel het aan de mensen: Het woord van onze God

Komt prijst de Heer: Psalm 121

Komt prijst de Heer: Psalm 117

D. ADVIEZEN

1. Vertelling: Uw vertelstof vindt u in Jozua 1 en 2. Het verhaal voor vandaag lijkt weinig problematisch. In iedere kinderbijbel staat dit verhaal wel uitvoerig beschreven. Daarom kan worden volstaan met wat beperkte tips en gegevens in de bespreking.

Uw verhaal begint natuurlijk in het kamp van de Israëlieten waar de spanning zo langzamerhand te snijden is. Mozes is weggevallen, maar gelukkig heeft het volk Jozua. Hij krijgt van God te horten dat hij zich moet voorbereiden op het vertrek wat binnen drie dagen plaatsvindt. Dit is in de Bijbel de tijdsruimte waarbinnen beslissingen vallen, waarin op leven en dood gevochten wordt.

Het verhaal dat die periode van drie dagen vult, is dat verhaal van de verspieters en van Rachab. Hier begint tevens het spannendste gedeelte van uw verhaalstof wat u natuurlijk in de tegenwoordige tijd vertelt. De junioren maken het dan echt mee. Laat u vooral in uw vertelling naar voren komen dat de verspieters nog nooit zo'n sterk ommuurde stad hebben gezien. In hun ogen is deze stad onoverwinnelijk. Later komen zij tot andere inzichten.

Rachab woont op de walletjes van Jericho. Rachab heeft over de Here en zijn volk gehoord en vreest de dingen die gaan komen. Zij heeft haar conclusie getrokken en velen met haar (zie Jozua 2:11). De stad zal vallen en Israël zal dood en verderf zaaien. Als een opgejaagde vos (zie verhaal uit het werkboek) ziet ze

echter een gaatje om te ontsnappen. Vlak voor de aanstormende trein van Israël die alles zal verpletteren, gooit zij haar leven in de waagschaal en liegt tegen de soldaten van de stadskoning. Gewoonlijk houdt het helpen van de vijand een schandelijke doodstraf in. Rachab waagt het erop. De doodsbangе vrouw gooit het op een akkoordje met de verspieders (Jozua 2:13). 'Ik heb jullie leven gered, redt nu dat van mij en mijn familie'. zegt ze. In dit verhaal komt ook Rachabs prille geloof naar voren, wat al aanwezig was zodra ze hoorde van de daden van God en z'n volk. Dit geloof zal ook wel de reden geweest zijn dat God juist haar uitkiest om de doorslaggevende boodschap aan de verspieders door te geven. 'Ik weet dat de Here u het land gegeven heeft en dat de schrik voor u op ons is gevallen en dat alle inwoners van het land voor u sidderen'. Met dit bericht keren de verspieders naar Jozua terug. Dit zet het sein op groen.

2. Het beschermingsteken van het scharlaken koord duidt op de bescherming door het lamsbloed tegen de engel des doods. Dit hadden de Israëlieten zelf meegemaakt. Voor ons geldt de bescherming door het bloed van het Lam. Dat is ons teken. Probeer u deze drie punten te verbinden en de junioren duidelijk te maken.

3. Gebruik tijdens de vertelling en de bespreking uw Bijbel. Laat ook de junioren een stukje lezen.

PROGRAMMA

A. OPENING

1. welkom
2. liedje
3. gebed
4. zending

B. LESBEHANDELING

1. Terugblik

Mozes en Aäron maken in de buurt van de oase Kades de fout van hun leven. Ze onthouden God de eer wanneer ze na zijn opdracht water uit de rots tevoorschijn te laten komen. Bovendien veranderen zij de opdracht en doen ze alsof zij het water tevoorschijn toveren. God kan deze openlijke heiligschennis niet tolereren en pakt de beide leiders op een manier aan die voor iedereen zichtbaar is. Het beloofde land is niet meer voor hen. Eleazar krijgt op de berg Hor de taak van zijn vader. Aäron sterft daar. Mozes vraagt een plaatsvervanger aan God en laat ook zijn teleurstelling aan God blijken. Hij vraagt zelfs een keer of hij toch het land mag ingaan. God weigert dit maar de overtreding is de beide leiders wel vergeven.

Jozua (= de Heer Bevrijdt) wordt Mozes' opvolger. Waar het hele volk bij is, legt Mozes Jozua de handen op. Hierbij wordt symbolisch (ook werkelijk) kracht, geest en leiderschap overgegeven. Mozes sterft op de Nebo nadat hij het land in een visioen gezien heeft.

In het onderdeel vertelling is al verteld dat het getal drie duidt op een beslissingsperiode. Het leven wordt op de dood bevochten. In Jozua 1:12,13 worden de stammen Ruben, Gad en Manasse (1/2) apart opgeroepen om deel te nemen

aan de strijd. Ze hadden hun plaats al gevonden in de landstreken aan de oostkant van de Jordaan. Behalve hun vrouwen, kleine kinderen en vee moeten ze mee strijden totdat hun broeders in Kanaän rust hebben gevonden. Uit vers 15 blijkt dat Mozes deze twee en een halve stam dit land nog in bezit heeft gegeven.

Jozua neemt geen risico's en hij stuurt twee verspieters naar Jericho. Dit alles speelt zich af omstreeks het jaar 1200 voor Christus in de maand april. In deze tijd vindt de gersteoogst plaats in de oase en omgeving (Jozua 3:15). Jericho ligt 250 m. onder de zeespiegel en heeft daardoor een tropisch klimaat. Dit zorgt met het water voor geweldige vruchtbaarheid. In Jericho kunnen de verspieters niet alles bekijken en zoeken een slaapplek. Ze vinden dit bij Rachab de prostituée. Dit blijkt een zeer gelukkige keuze te zijn, want de mannen zijn opgefallen in de stad. Men was met het volk Israël zo dicht in de buurt toch alert op eventuele spionnen. De koning van de stad had buiten de stad weinig macht. Hooguit had hij iets te zeggen over het omringende land. Er waren toen veel van die mini-vorstendommen. Een arrestatieteam bonst midden in de nacht bij Rachab op de deur met een uitleveringsbevel. Rachab heeft echter veel beter in de gaten dan alle anderen wat er aan de hand is en hoe ze voordeel kan halen uit de situatie. Ze weet uit verhalen dat de Israëlieten met hun God onoverwinnelijk zijn. Ze is zakelijk genoeg om te weten wat de uitslag van een eventuele gewapende confrontatie zou zijn. Razend snel berekent ze haar kans en liegt de soldaten een verhaaltje voor. Sterker nog, ze zend hen een verkeerde kant op.

Rachabs drijfveer voor deze leugen is duidelijk. Ze wil de levens redden van de verspieters. Dat heeft ook weer z'n redenen. Rachab blijkt uit vers 9 net als andere inwoners doodsbenuwd te zijn voor Israël en hun God. In vers 11 komt echter nog iets meer dan angst om de hoek kijken. Zonder dat ze het zelf weet, erkent Rachab Gods heerschappij over hemel en aarde. Dat is iets bijzonder voor een heiden, die veel meer dan één god hebben. Rachabs angst en haar overtuiging dat de God van hemel en aarde aan de juiste kant staat zal haar het leven schenken; zelfs een nieuw leven met god opleveren.

Voordat het zover is wil Rachab zekerheid hebben voor zichzelf en haar familie. Nadat de verspieters haar gezworen hebben om haar de gegeven hulp te vergelden, spreken zij een beschermingsteken af. Een rood koord zal haar tegen de dood beschermen. Dit rode koord is een echo van het lam, dat de Israëlieten aan hun deurposten brachten opdat de engel des doods in Egypte hun huis voorbij zou gaan. De verkenners geven dat teken door, dat voor hun eigen volk de redding uit de vernietiging is geweest.

In tegenstelling tot de tien verspieters van Mozes, kunnen deze twee hele andere berichten meebrengen. Als ze Rachab niet gesproken hadden, zou het wellicht wel eens anders afgelopen kunnen zijn. De mannen hadden dan verteld van een onneembare vesting en het volk had weer gemopperd. God had weer moeten ingrijpen, en....God heeft nu maatregelen getroffen en de verspieters Rachab laten ontmoeten. Als je sterk bent en moedig zal God altijd met je zijn, waar je ook gaat. Die belofte hebben de verspieters ondervonden, maar ook Israël en later Rachab. Praat met de junioren over die belofte.

De junioren hebben een opdrachtje gekregen om een stukje te schrijven, waarin de betekenis van het woord 'vastberaden' goed naar voren komt. Onder

vastberaden of moedig wordt vaak een heldendaad verstaan, waarbij de held niet weet of hij slaagt in zijn verrichtingen. De junioren zullen in hun voorbeelden zeker televisiehelden noemen en oorlogsfilmhelden. Probeer zelf ook een ander voorbeeld te noemen.

Hierna kunt u vragen of moedige mensen bang kunnen zijn. Door de televisiefilms en series vestigt zich vaak het idee, dat helden en moedige mensen nooit bang zijn. Ze zijn dit natuurlijk wel. God weet dat de meeste mensen in moeilijke situaties bang en niet moedig zijn. Daarom spoort Hij ons aan en geeft Hij ons nog een extra steuntje door te zeggen dat Hij altijd bij ons is waar we ook gaan. Dit advies en deze steun geldt niet alleen voor de Israëliet, maar ook voor ons. Het geloven in God is namelijk al een moedige daad die de meeste mensen niet aandurven.

Eerst weet je nog niet wat het resultaat van je geloven is en weet je niet of je wel kunt slagen. Als je echter groeit in je geloof zul je ervaren dat God met je mee wil gaan, waar je ook gaat.

C. SLUITING

1. **liedje**
2. **gebed**
3. **afscheid**

11

MET NATTE OF MET DROGE VOEREN?

A. LEERDOEL God, al beschermend en zorgend, leidt zijn volk naar het einddoel. Het volk dient zich aan de richtlijnen te houden met het oog op haar welzijn.

B. WERKBOEKJE

Antwoorden

De eerste puzzel 1) Loop achter de ark aan.
 2) Blijf er 2000 el achter.
 3) Woonplaats van God.
 4) Geboden.

Rebus: "de rivier droogt op"

C. MATERIAAL

Bijbelse Geschiedenis in Vilt, blz 50

Liedjes: Een geweldig leuk liedje voor dit en het volgende onderwerp is afkomstig van de L.P. Liedjes rond de Bijbel, G.M.J. Records, Postbus 210, 6880 AE Velp.

L.P.: liedje

Liedjes rond de Bijbel: Jozua

Vertel het aan de mensen.: Zalig hij die het hoort

Komt prijst de Heer: Psalm 119:105

D. ADVIEZEN

1. Vertelling: Uw vertelstof vindt u in Jozua 3 en 4. Viltmateriaal kunt u gebruiken uit de Bijbelse Geschiedenis in Vilt, blz. 50.

Net even buiten het kamp staat Jozua bezorgd te kijken naar de rivier de Jordaan, die met bruisend geweld langs hem stroomt. De rivier is door smeltwater uit de bergen veranderd in een ontembaar wild beest en is hier en daar zelfs al uit haar oevers getreden. 'Hoe zal ik ooit deze enorme menigte mensen veilig aan de overkant krijgen?' denkt hij en bij die woorden kijkt hij achterom, waar in de avondschemering hier en daar al wat kampvuurtjes opglloeien. De mensen zijn rustig, ze vertrouwen op hem. Jozua vertrouwt echter op God en die laat hem vast niet in de steek. Hij heeft immers tegen hem gezegd: 'Wees sterk en moedig want gij zult dit volk het land doen beërven'. De volgende dag laat Jozua dan ook bevel uitgaan dat iedereen goed op de Ark van het Verbond moet letten, want als die gaat, gaat iedereen. Je begrijpt dat dit een spannende wachttijd is geworden. Met ingepakte bundeltjes kleren, met bijna ingepakte tentjes zitten de mensen gespannen te wachten. Iedereen praat zachtjes met elkaar. Zelfs de spelende kinderen die anders veel lawaai maken, houden zich rustig en kijken met een half oog naar hun ouders. De war oudere mensen kijken peinzend voor zich uit en denken terug aan de barre

tocht door de woestijn, maar tegelijkertijd zijn ze maar wat blij dat ze dit mogen meemaken.

Een nieuw land, een nieuw leven, maar hoe lang zou dat nog duren. Ai, door al dat gepraat zouden we het belangrijkste deel nog missen, want daar in de verte, tussen de half afgebroken tenten, zie ik in het zonlicht het prachtige goud weerkaatsen van de ark. 'Daar gaat hij,' roept een oude man. Het lijkt alsof het hele volk ineens in de gaten heeft, dat ze op een mierenhoop zitten, want als een man springt iedereen op, graait wat spullen bij elkaar en kijkt in de aangewezen richting. Daar gaat inderdaad de ark, statig gedragen door voortschrijdende priesters. Dit is het begin van een nieuw leven... Wederom hoop ik, dat u uw verhaal hierop kunt voortborduren.

2. Gebruik een landkaart van Israël waarop Jericho en de Jordaan worden afgebeeld. Vertel wat over de lengte en breedte en diepte van de rivier. Geef ook het hoogteverschil e.d. aan.

3. Vergeet niet tijdens de vertelling en de bespreking de Bijbel te gebruiken. Laat de junioren eruit voorlezen.

PROGRAMMA

A. OPENING

1. welkom
2. liedje
3. gebed
4. zending

B. LESBEHANDELING

1. Terugblik

Vorige week hebben we gezien dat Jozua de opdracht van God krijgt om het volk het beloofde land binnen te leiden. Jozua gehoorzaamt. Hij laat het volk zich in gereedheid brengen. Speciaal wordt Gods wetboek, door Mozes geschreven, nog in herinnering gebracht, want dit zal van essentieel belang zijn voor de toekomst. De weerbare mannen van de stammen van Ruben, Gad en de helft van Manasse moeten hun broeders bijstaan in de toekomstige strijd. Sterker nog: omdat zij geen moeite gedaan hebben voor de toeëigening van het Overjordaanse, moeten zij in de voorste gelederen optrekken. Jozua echter, voorzichtig als hij is, wil geen onbezonnen stappen nemen en zendt twee spionnen naar Jericho. Deze vinden onderdak bij Rachab, maar ze worden opgemerkt. Rachab redt de ten dode opgeschreven mannen en de reden daarvan is duidelijk. Haar belijdenis over haar geloof in de kracht en bescherming van God sterkt de twee verspieters. Ze zeggen Rachab te sparen als zij een rood koord uit haar raam hangt. Dit rode koord duidt op de bescherming tegen de dood (bloed van het lam in Egypte aan de deurpost) en zelfs op het bloed van het Lam (Jezus).

In Jozua 3:2-4 vallen twee dingen op.

1. De ark.

De ark van het verbond is symbolisch gezien de lege troon van Israëls God. De troon waarin de geboden of de getuigenis bewaard worden. Het duidt dus op Gods aanwezigheid. De priesters moeten met de ark voorop gaan en het volk op veilige afstand.

2. 2000 el.

Dit is gewoonlijk de afstand die men op de sabbat mocht afleggen. Een 'veilige' afstand dus.

God laat het volk zien dat de doortocht veilig is door zijn ark midden in de Jordaan halt te laten houden. Zelfs houdt het water op te stromen en boven alles droogt de rivier op, zodat de mensen droog over kunnen. Dit verhaal lijkt sterk op het verhaal uit Exodus. De tocht door de Schelfzee. Toch zijn er grote verschillen tussen toen en nu.

1e. Er is geen Mozes, die de staf boven het water heft, maar er is een ark die het volk voorgaat. Gods woorden zullen nu de weg banen en een veilige doortocht mogelijk maken. Mozes is er niet meer, maar Gods Woorden wel en ze zullen er altijd blijven. Zelfs voor ons zijn ze er nu nog. Ook wij kunnen er achteraan en veilig 'aan de overkant komen'.

2e. Voor de Schelfzee stond een troep ongeordende vluchtelingen, opgejaagd als beesten. Het was op zich al een wonder dat de doortocht daar zo geordend ging. Nu staat voor de Jordaan een hecht volk. Een jong volk dat Gods regels kent en ze wil onderhouden, want ze weten dat dit hun overlevingskans verzekert.

3e. De doortocht door de Jordaan is een nieuw begin. Het is een soort doop. Het oude leven (woestijnleven met veel fouten) is verdrongen. De doortocht door de Schelfzee was slechts de vlucht uit de slavernij.

De doortocht door de Jordaan kan worden verklaard zonder iets af te doen aan Gods kracht en heerlijkheid. De in die tijd snel stromende rivier heeft een ongekende kracht. Daar de rivier op sommige plaatsen sterk verandert (= bochten maakt), schuurt de rivier juist in die bochten zand en aarde weg. Dit ondermijnt soms grote stukken land, die vroeg of laat instorten. Juist op het moment van de doortocht kan een instorting het water gedurende enige tijd de doorgang belet hebben. Deze verklaring wil niets bewijzen of afbreuk doen aan Gods kunnen, maar juist het tegenovergestelde. Welk mens weet dat op dat moment zo'n kleine natuurramp plaatsvindt of sterker nog: wie kan het zo plannen. God is toch Heerser en Schepper van de natuur. Kan Hij er dan ook geen gebruik van maken? Het is ook mogelijk dat het water door goddelijke hand is tegengehouden!

Een aantal plaatjes van herdenkingsmonumenten (vaak oorlogsmonumenten) zullen u goed kunnen helpen om de junioren duidelijk te maken waarvoor zo iets dient. Elke junior zal vragen wat de bedoeling is van zo'n mooi (of lelijk) ding. U kunt uit uw eigen omgeving of van ver daarbuiten iets laten zien.

Jozua laat in opdracht van God een herdenkingsmonument oprichten. Hij kiest daarvoor twaalf mannen, ieder een stam vertegenwoordigend. De stenen zullen niet al te groot zijn geweest, want ze worden op de schouders naar de oever gebracht. Daar worden ze als een gedenkteken opgesteld om nooit meer te vergeten wat daar gebeurd is. Ouders kunnen hun kinderen vertellen dat op die dag de Heer hen naar het Beloofde Land bracht. Jozua doet bovenop dit alles zelf nog een schepje. Op de plaatsen waar de voeten van de priesters stonden laat hij ook stenen zetten.

Ontzag kan in dit geval naast *opkijken tegen iemand* (ontzag hebben voor), ook *bang zijn* betekenen. De Bijbel laat er immers geen twijfel over bestaan dat de moed de tegenstanders van Israël wel eens in de schoenen zinkt (Jozua 5:11)

C. SLUITING

1. liedje
2. gebed
3. afscheid

12

ZAL HET WEL OF NIET LUKKEN?

JOZUA 6

A. LEERDOEL De verovering van Jericho is geen militaire manoeuvre. Het beloofde land wordt Israël door God gegeven.

B. WERKBOEKJE

antwoorden

Puzzel 1 = monument, 2 = kinderen, 3 = stenen, 4 = Ruben, 5 = twaalf. NIEUW

Rebus: Lopen zonder praten.

Woordpuzzel: 1. Alles dood maken. 2. Rachab de hoer. 3. Gods eigendom

Cadeaupuzzel: ik geef Jericho en zijn koning met alle dappere strijders in je macht

C. MATERIAAL

1. Bijbelse Geschiedenis in Vilt, p. 51

2. Liedjes: Probeer echt de volgende liedjes te zingen.

Ze zijn erg leuk, net als vele andere opgegeven liedjes.

L.P.: liedje

Kom en zie: De muren van Jericho. Met de harp en citer..

Liedjes rond de Bijbel: Jozua

D. ADVIEZEN

1. Vertelling: Uw vertelstof vindt u in Jozua 5 vanaf vers 13 t/m Jozua 6.

Viltmaterialen vindt u op blz. 51 van de Bijbelse Geschiedenis in Vilt.

Met kloppend hart en al de spieren in zijn lichaam gespannen, staat Jozua bedacht op iedere beweging tegenover de forse, gespierde man. Zijn vervaarlijk uitzienend zwaard spiegelt in het zonlicht. De beide mannen kijken naar elkaar, maar doen nog niets...

Dit spannende begin zal zeker de aandacht van uw junioren trekken, vooral als u met wat toneelspel de dreiging van het vooruitgestoken zwaard duidelijk laat voelen. U zult die dreiging meteen wegnemen door uw vertelling een verrassende wending te geven, maar de aandacht hebt u en houdt u.

...Toch is Jozua niet bang. Geschrokken is hij natuurlijk wel van die kerel, die zomaar uit het niets vlak voor zijn neus staat. Om de man te laten merken dat hij niet bang is, doet hij, terwijl hij zijn hand op zijn zwaardhandvat laat rusten, een stap naar voren en zegt met een zelfverzekerde stem: 'Ben je een vriend of een vijand?' 'Ik ben,' antwoord de man, 'de vorst van het leger van God. Nu ben ik gekomen'. De mond van Jozua valt open van verbazing. Zou nu, na een jaar wachten, het moment zijn aangebroken waarop hij aan het hoofd van een grote legermacht naar Jericho kan optrekken en de stad zal verwoesten als een kaartenhuis? Zal hij, Jozua, zelfs ook nog aanvoerder worden van Gods leger? Niet te geloven. Van dankbaarheid en vreugde en alles door elkaar valt Jozua op de knieën en roept:

'Wat heeft mijn heer tot zijn knecht te zeggen?' Het antwoord van de hemelboodschapper, want dat is de man, is wel vreemd. 'Trek je schoenen uit, want deze grond is heilig'. Met een vragende blik richt Jozua z'n hoofd op en kijkt de boodschapper van God aan. Deze knikt met een geruststellende blik naar Jozua. Jozua trekt snel zijn sandalen uit. 'Heilige grond?' denkt Jozua in zichzelf, 'wat bedoelt hij daar nu mee? Schoenen uittrekken? Wat heeft dat nu voor zin?' Als bij toverslag begint er dan iets te dagen bij Jozua. Was het niet Mozes die hem lang geleden vertelde dat hij z'n schoenen uit moest doen op de berg Sinai? God noemde die grond ook heilig, omdat Mozes de geboden daar kreeg. Zou deze grond ook heilig zijn omdat God het volk iets gaat geven? Langzaam wordt alles duidelijk en als de man hem vertelt hoe de inneming van Jericho moet plaatsvinden, is het Jozua zonneklaar. Niet hij of het volk zal Jericho of het land veroveren, maar God zal het geven. Opgelucht en blij als een kind rent Jozua naar het kamp bij Gilgal. Hij is helemaal vergeten afscheid te nemen van de engel...

Uw verhaal kan vervolgens verteld worden vanuit de ogen van de bewoners van Jericho, die vanaf de muur een lange rij mensen, in een soort optocht voorbij zien trekken. Vertelt u vooral de indeling van de rij: gewapende mannen, priesters met hoorns, de ark en de 'achterhoede'.

De zenuwachtigheid wordt met de dag groter nadat er eerst nog wat grapjes zijn gemaakt over die vreemde vertoning. Wijd niet teveel uit over de vernietiging van de stad, maar benadruk wel dat niets mag worden weggenomen.

2. Laat in uw vertelling niet dood en verderf de boventoon voeren. Benadruk het nieuwe leven voor Israël.
3. Lees nog eens het woensdaggedeelte aandachtig door en bepaal zelf of u uw junioren hier iets over kunt vertellen of dat ze aan dergelijke achtergrondinformatie nog niet toe zijn.
4. Benadruk nog eens dat moeite doen voor iets vaak nuttiger is dan het zomaar te krijgen.
5. Zet duidelijk op een rijtje wat wij uit het Jericho-verhaal kunnen leren.
6. Gebruik zoveel mogelijk uw Bijbel!

PROGRAMMA

A. OPENING

1. welkom
2. liedje
3. gebed
4. zending

B. LESBEHANDELING

1. Terugblik

De hoofdgedachten in de les van de vorige week waren: de leiding en bescherming van God voor zijn volk. Dit volk moet zijn geboden gehoorzamen. Water zorgt voor leven, in dit geval een symbolisch nieuw leven. Het verleden van Israël verdrinkt in de Jordaan en schoongewassen herleeft het volk weer. Jozua deelt zeer gerichte opdrachten uit:

1. Loop achter de ark aan. Eigenlijk zegt hij dus: Loop achter God aan. Hij wijst de weg.

2. Blijf er op veilige afstand achter: 2000 el of een sabbatsreis afstand. God opent het nieuwe land door het grote gevaar te stuiten. Het water stopt met stromen en de kolkende rivier droogt zelfs op. In de puzzel kunnen de junioren nog eens vinden wat de Israëlieten aan de goede zijde van de Jordaan hebben: nieuw leven.

De Israëlieten zijn in Kanaän, en volgens Jozua 5:12 eten ze dat jaar van wat het land oplevert. Wellicht suggereert dit dat het een jaar duurt voordat Jozua een vreemde ontmoeting heeft. In ieder geval vindt er een besnijdenis plaats van alle mannelijke Israëlieten en viert men het Pascha.

Het verhaal van de ontmoeting van Jozua met een boodschapper van God, die zelfs aanvoerder van een hemelse legermacht blijkt te zijn, lijkt sterk op het verhaal uit Exodus 3:5, waar Mozes te horen krijgt: 'Kom niet dichterbij, doe uw schoenen van uw voeten, want de plaats waarop gij staat is heilige grond.' Mozes en het volk mochten deze berg niet betreden. Jozua moet ook zijn schoenen uitdoen, want ook de plek waar hij staat is heilig. Waar staat Jozua dan. Volgens Jozua 5:13 staat hij bij Jericho. Is Jericho dus de heilige plek? Jericho, de gesloten plek, waar de heidense cultuur hoogtij viert, waar hoererij en afgoden gewoon zijn? Een heilige plek? In Jozua 6:17,18,19 en 24 wordt duidelijk wat de hemelse boodschapper bedoeld heeft met 'heilige plek'. Jericho is namelijk de versperring voor de Israëlieten. Ze kunnen er niet omheen en als ze dat wel doen, kunnen ze in de rug worden aangevallen. De militair Jozua weet maar al te goed wat dat betekent. Jericho staat dus eigenlijk voor heel Kanaän. Als Jericho niet genomen wordt, wordt Kanaän niet genomen. In de verzen 17-19, 24 kunt u duidelijk lezen dat de stad helemaal niet genomen mag worden, want, staat erbij, het moet met de ban geslagen worden. De ban (of cherem) betekent letterlijk: blij eraf. Jericho is dus Gods eigendom. De Israëlieten mogen er dus niet eens komen en Jozua moet z'n schoenen uittrekken om Gods eigendommen niet te bezoedelen.

God laat Jozua op niet mis te verstane wijze weten dat de inname van Jericho niet een militaire actie is, maar dat de stad genomen wordt, God zal dat Zelf doen. En God doet dat dan ook. God geeft de stad (= de toegangsweg tot Kanaän) cadeau. Israël moet er wel wat voor doen. Jozua heeft Gods opdrachten aan het volk meegedeeld. Er komt geen belegering, maar een processie. Volgens een vast opgesteld programma lopen de vaste groepen achter elkaar zonder te spreken. De aandacht gaat weer uit naar de ark, net als in het vorige verhaal. Na de gewapende mannen komen zeven priesters, die voortdurend op zeven ramshoorns blazen. De hoorns worden ook wel jobélhoorns genoemd. Deze jobélhoorns worden gebruikt om het jobéljaar of jubeljaar aan te kondigen. In het jubeljaar (wat na zeven maal zeven jaar, in het vijftigste jaar gevierd werd) ging verkocht land weer terug naar de familie die het oorspronkelijk gekregen had. Ook werden degenen die zich als slaaf hadden moeten verkopen, weer in vrijheid gesteld. Zoals de jobélhoorn dit heilige jaar opent, zo zal hij Jericho openen en daarmee Kanaän.

Naast de ark en de jobelhoorns valt het getal zeven op. Het keert steeds terug. Op de zevende dag moet er zeven rond de stad worden gelopen. Alhoewel het aantal malen niet helemaal klopt suggereert dit verhaal het zeven maal zeven. Op de vijftigste dag na het Paschafeest vierden men het wekenfeest of pinksterfeest. Dit is normaal het feest van het eerstelingsoffer. Men offert het eerste van de nieuwe

oogst. In Jozua 5:10-12 hoorden we al van de viering van het Paschafeest. Duidt dat zeven maal zeven daarna op het feest van de eerstelingen? De nieuwe oogst, is dat Jericho? We mogen dit zeker veronderstellen.

Om de Israëlieten het gevoel te geven dat ze Jericho (Is toegang tot Kanaän) niet voor niets krijgen, moeten ze de stad vele malen omlopen.

Het is tevens één van de voorwaarden voor een goede afloop.

Door het verhaaltje gezien door de ogen van een inwoner van Jericho, kunnen de junioren zich goed inleven in het gebeuren. Want het is een vreemd gezicht, zo'n lange stoet van mensen. Er wordt wel eens verondersteld dat het hele volk meedoet met de 'omcirkeling' omdat Jozua 6:9 spreekt over de achterhoede. Toch is dit onwaarschijnlijk. Het volk is namelijk zo gigantisch groot en de stad verhoudingsgewijs zo klein, dat de hele massa er veel te lang over zou doen om de stad om te lopen. We kunnen dan ook weer veronderstellen dat alle weerbare mannen met een geselecteerd gezelschap aan de tocht meedoen. Deze groep voerde immers altijd de strijd. Er is een redding mogelijk in dit verhaal als u bijvoorbeeld een familielid van Rachab als verteller neemt, deze ontspringt immers de dans met haar familie.

Niets en niemand in Jericho, op Rachab en haar familie na, wordt gespaard. Wat van waarde is, komt aan de Heer toe. Hij heeft Jericho met de ban geslagen, het is van Hem. De vernietiging van de stad betekent voor de Israëlieten alleen een veilige doorgang.

C. SLUITING

- 1. liedje**
- 2. gebed**
- 3. afscheid**

13

EIND GOED, AL GOED!

JOZUA 9 EN 14:1-6

A. LEERDOEL

Men moet zich aan zijn afspraken houden.

- a. Jozua houdt zich aan zijn belofte van vrede net zoals God dat keer op keer doet.
- b. God heeft het land beloofd. Ondanks veel ongehoorzaamheid lost Hij ook die belofte in.

B. WERKBOEKJE

Antwoorden

Vakjes puzzel: ze hebben enkele voorwerpen die aan mij gewijd waren weggenomen

C. MATERIAAL

Liedjes:

L.P.: liedje

Jozua: liedjes rond de Bijbel

Zoals de klei in de hand van de pottenbakker

Kom en zie

Komt prijs de Heer: Psalm 113:3,1,2.

D. ADVIEZEN

1. Vertelling: U vindt uw vertelling in Jozua 7;9. Verder kunt u kleine stukjes gebruiken uit Jozua 13 t/m 19. U kunt voor dit laatste gedeelte van dit verhaal een goede kaart gebruiken met daarop de verdeling van Kanaän over de twaalf stammen. Op deze wijze zal de vertelling overzichtelijk blijven. U kunt uw vertelling in drie stukken verdelen.

a. De zonde van Achan en de gevolgen daarvan voor het volk en de verdere verovering.

b. De list der Gibeonieten om aan de vernietiging te ontsnappen.

c. De verdeling van Kanaän na vele jaren strijd.

De vertelling als volgt beginnen:

Overall zijn lachende mensen in het kamp van de Israëlieten. Ze dansen en zingen van plezier. Ze danken God door hun armen omhoog te heffen. Tussen al die feestvierders loopt een man. Zo te zien heeft hij iets onder zijn mantel. Maar wie let daar tijdens zo'n geweldig feest nu op? Het lijkt wel of de man een beetje angstig kijkt als hij van tent naar tent loopt. Telkens kijkt hij behoedzaam naar de uitgelaten mensen voordat hij weer een stukje doorloopt. Als er iemand naar hem kijkt, zwaait en lacht hij en iemand zegt: 'Kom op Achan, dans en dank de Here voor Jericho.'

Dan zegt hij: 'Ik kom zo, ik moet nog even naar mijn tent.' Ja, Achan moet hoognodig naar zijn tent, want het pak onder zijn mantel begint loodzwaar te worden. Bij de gedachte alleen al wat deze buit gaat opbrengen, gaat Achans hart sneller kloppen. Vlug stapt hij weer in de richting van zijn tent. Als een haas snelt hij naar binnen en kijkt goed of er niemand is. Dan pas laat hij opgelucht zijn zware last vallen. Met een doffe plof valt een mantel vlak naast Achans tenen. 'Kijk toch uit!' zegt Achan in zichzelf 'Een mantel is niet zo pijnlijk, maar als je een staaf goud of zilveren munten op je tenen krijgt, zul je flink gillen.' Wat zou dat toch jammer zijn geweest als dit in Jericho was gebeven. Ik zal er wel een goede bestemming voor weten te vinden. Het spreekt natuurlijk voor zich dat ik er in Kanaän een goed leven mee ga leiden. Het is tenslotte eigendom van de eerlijke vinder. Met die woorden graaft Achan een kuil in z'n tent, stopt de mantel, het geld en het goud erin en strijkt dan zorgvuldig het mulle zand er weer over. Na z'n handen weer goed afgestoft te hebben en een laatste controle van zijn schuilplaats gaat Achan opgewekt naar het feest. Hij heeft aan alles gedacht, er kan niets meer misgaan. Hij is rijk en dat moeten de anderen nog maar voor elkaar zien te krijgen. Achan heeft met één ding echter geen rekening gehouden en dat komt aan het licht als Jozua opdracht geeft om het plaatsje Ai, een plaatsje niet ver van Jericho, te veroveren. Jozua's verspieders hebben hem bericht dat Ai niet zo'n geweldige plaats is en dat 3000 soldaten de stad gemakkelijk aan kunnen. Als de aanval begint, gebeurt het. De inwoners van Ai staan niet als bange juffershondjes te wachten, maar verdedigen Zich met stokken en stenen. Ze jagen zelfs alle dappere mannen van Israël weg. Oh, wat erg. Kijk, ze rennen door het zand met de kwade mensen van Ai achter zich aan. Wat een belediging! Wat een nederlaag! Zou God Israël verlaten hebben? Komt God Zijn beloften niet na? Als Jozua die avond huilend van verdriet voor het altaar van God in het stof valt, vertelt God dat er van het gebannene van Jericho gestolen is. 'Ik zal niet meer in u midden zijn, indien gij die ban niet uit uw midden weghaalt.' zegt God.

U kunt in uw vertelling verder aan de orde laten komen:

- a. De aanwijzing van de schuldige Achan.
- b. U hoeft niet in kleuren en geuren over Achans dood en zijn verwanten te vertellen. U kunt het wel vermelden met de aantekening dat hij de dood van 36 mensen op zijn geweten had (aanval op Ai).
- c. Ai wordt dan wel ingenomen. Ook hier hoeft u niet over de in die dagen gebruikelijke oorlogshandelingen te verhalen.
- d. De vrees die over de bevolking van Kanaän komt, brengt de bewoners van Gibeon tot een list die hun redding betekent/
- e. U kunt van dit tweede gedeelte van uw verhaal een prachtige vertelling maken. Begin met de beschrijving van het werkelijk perfecte toneelstuk met verkleedpartij en al. Zelfs Jozua laat zich in de luren leggen en belooft vrede. Na zijn afschuwelijke ontdekking houdt Jozua zijn woord. Pas na vele jaren is Kanaän (bijna) geheel veroverd. Met de kaart kunt u dit tonen.

PROGRAMMA

- A. OPENING
1. welkom
2. liedje
3. gebed

4. zending

B. LESBEHANDELING

1. Terugblik

Als Jozua de situatie op gaat nemen bij Jericho ontmoet hij de aanvoerder van het leger van de Here. Hij heeft een bijzondere boodschap voor Jozua. Jericho en het gebied rondom de stad worden tot Gods gebied verklaard. De grond waarop Jozua staat is dus heilig; hij moet zijn schoenen uitdoen. Het volk (misschien gedeeltelijk) moet rond Jericho trekken. Op de zevende dag, zeven maal en daarna juichen. De Here zal de stad geven. De inwoners moeten gedood worden. Alle bezittingen moeten worden vernietigd. Het is Gods eigendom. Rachab, de hoer, en haar familie worden volgens belofte gered.

Achan kon de verleiding niet weerstaan om iets uit Jericho te stelen en voor zichzelf te nemen. Hij verstopt de buit onder zijn tent. Drie kilo zilver (200 sikkels), 750 gram goud (50 sikkels) en een mantel.

Als de verovering van het stadje Ai mislukt, komt de zaak uit. God maakt Jozua duidelijk wat de oorzaak van de ellende is. Er is iemand die gestolen heeft. God wil dat het kwaad wordt uitgeroeid. Het kwaad kan overslaan op het hele volk. Een zieke plek breidt zich snel uit. Achan wordt door het lot (God) aangewezen als schuldige. Onder zijn tent worden inderdaad de kostbaarheden gevonden. Achan wilde door zijn hebzucht niet erkennen dat het land door God geschonken werd. Hij dacht dat ook bij deze verovering de overwinning hoorde. Achan wordt daarom met zijn familie gestenigd en verbrand. De nomadenstammen zien de familie als geheel. Iedereen van de familie behoorde dan tot de zieke plek. Ai wordt uiteindelijk door een list in bezit genomen. God wordt geëerd.

We mogen aannemen dat de Gibeonieten goed op de hoogte waren van de inhoud van de Thora. De list zou namelijk haar uitwerking volledig gemist hebben als de inwoners van Gibeon niet precies die punten hadden benadrukt waar het om ging. In de Thora staat het volgende in Deuteronomium 20:10,11 en 15.

Wanneer gij een stad nadert om daar tegen te strijden, dan zult gij ze vrede aanbieden. Als zij u dan vredelievend antwoord geeft en de poort voor u opent, dan zal de gehele bevolking die zich daar bevindt, u tot herendienst verplicht zijn en u dienen. Zo zult gij doen met alle steden die op zeer verre afstand van u liggen, die niet behoren tot de steden van deze volken.

Vers 16 en 17 zeggen:

Maar uit de steden die de Here, uw God, u ter erfdeel zal geven, zult gij niets wat adem heeft in leven laten, maar gij zult ze volledig met de ban slaan.

De Gibeonieten behoorden tot de Hevieten en zij moeten vernietigd worden omdat zij in het erfdeel wonen. Zij moeten vernietigd worden omdat zij het land verontreinigen met hun religie en cultuur. Zij vormen door hun aanwezigheid een constant gevaar voor Israël. Zij mogen niet aan Israël leren om te doen naar al hun gewelddaden, die zij doen voor hun goden, zodat gij zoudt zondigen tegen de Here uw God (Deuteronomium. 20:18). Zie verder de toelichting.

God laat het lot werpen. Hierdoor krijgt iedere stam het juiste deel. God houdt overal rekening mee: met de vruchtbaarheid, met het aantal, welke bodem is voor

welke stam het meest geschikt etc. Een mens zou al snel eigen voordeel kiezen of erom twisten. *De Bijbel in kaart* van Wolters-Noordhoff of iets dergelijks, biedt u verschillende goede kaarten voor de stamindeling.

Voor de Leviëten wordt goed gezorgd. Zij krijgen 48 steden toegewezen. Ook worden er zes vrijsteden voor de goede rechtspraak gegeven. Speciale regels ontfermen zich over doodslagen zonder opzet.

Jozua krijgt een stad. Vlak voor zijn dood roept hij nog alle stamhoofden en bestuurders bij elkaar en wijst erop dat God het land gegeven heeft. Dan roept hij iedereen op om vrijwillig te bevestigen dat zij God zullen gehoorzamen. Jozua geeft volgens Jozua 24:15b het goede voorbeeld; 'Maar ik en mijn huis, wij zullen de Here dienen.' Dit is de leertekst. Jozua waarschuwt het volk ervoor dat zij God niet kunnen eren als de verering van natuurgoden uit de omgeving niet geweerd wordt (Jozua 24:23).

Jozua had toen al goed gezien hoe moeilijk het volk het zou gaan krijgen in de toekomst, maar dat zien we in het volgende kwartaal. Laten wij ook uitkijken met 'afgoden' in ons leven.

U kunt deze les beginnen met een introductiegesprek over buurlanden, vakantielanden. Hoe weet je dat je in een ander land komt? Hoe komen die grenzen er? Waarom zijn er grenzen? Zijn er binnen een land ook nog grenzen? Waarom? Voorbeelden? (provincies etc.). Iedereen heeft grenzen nodig. Het is gemakkelijk er goede afspraken over te maken. Het kan onnodige ruzie voorkomen.

E. Praktische wenken:

1. Als u een toneelstukje met de junioren opvoert, bereid u dan degelijk voor. Zorg voor de nodige kleding, voorwerpen en voedsel (droog brood) e.d.
2. Houd steeds goed uw tijd in de gaten. Er is in deze les veel stof om te vertellen, te spelen en te bespreken. Maak een tijdsindeling.
3. Vergeet niet de Bijbel zelf een rol te laten hebben in uw programma.
4. Stimuleer de junioren het nieuwe werkboek van het volgende kwartaal goed te verzorgen (kleuren, schrijven enz.).

C. SLUITING

1. liedje
2. gebed
3. afscheid